

ЗАКОН
О ПОТВРЂИВАЊУ ПРОТОКОЛА О
ЕЛИМИНАЦИЈИ НЕЗАКОНИТЕ ТРГОВИНЕ
ДУВАНСКИМ ПРОИЗВОДИМА

Члан 1.

Потврђује се Протокол о елиминацији незаконите трговине дуванским производима који је усвојен у Сеулу, 12. новембра 2012. године, у оригиналу на арапском, кинеском, енглеском, француском, руском и шпанском језику.

Члан 2.

Текст Протокола о елиминацији незаконите трговине дуванским производима у оригиналу на енглеском језику и у преводу на српски језик гласи:

PROTOCOL TO ELIMINATE ILLICIT TRADE IN TOBACCO PRODUCTS

Preamble

The Parties to this Protocol,

Considering that on 21 May 2003, the Fifty-sixth World Health Assembly adopted by consensus the WHO Framework Convention on Tobacco Control, which came into force on 27 February 2005;

Recognizing that the WHO Framework Convention on Tobacco Control is one of the United Nations' most rapidly ratified treaties and a fundamental tool for attaining the objectives of the World Health Organization;

Recalling the Preamble to the Constitution of the World Health Organization, which states that the enjoyment of the highest attainable standard of health as a fundamental right of every human being without distinction of race, religion, political belief, economic or social condition;

Determined also to give priority to their right to protect public health;

Deeply concerned that the illicit trade in tobacco products is contributing to the spread of the tobacco epidemic, which is a global problem with serious consequences for public health that calls for effective, appropriate and comprehensive domestic and international responses;

Recognizing further that illicit trade in tobacco products undermines price and tax measures designed to strengthen tobacco control and thereby increases the accessibility and affordability of tobacco products;

Seriously concerned by the adverse effects that the increase in accessibility and affordability of illicitly traded tobacco products has on public health and the well-being, in particular of young people, the poor and other vulnerable groups;

Seriously concerned about the disproportionate economic and social implications of illicit trade in tobacco products on developing countries and countries with economies in transition;

Aware of the need to develop scientific, technical and institutional capacity to plan and implement appropriate national, regional and international measures to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products;

Acknowledging that access to resources and relevant technologies is of great importance for enhancing the ability of Parties, particularly in developing countries and countries with economies in transition, to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products;

Acknowledging also that, although free zones are established to facilitate legal trade, they have been used to facilitate the globalization of illicit trade in tobacco products, both in relation to the illicit transit of smuggled products and in the manufacture of illicit tobacco products;

Recognizing also that illicit trade in tobacco products undermines the economies of Parties and adversely affects their stability and security;

Also aware that illicit trade in tobacco products generates financial profits that are used to fund transnational criminal activity, which interferes with government objectives;

Recognizing that the illicit trade in tobacco products undermines health objectives, imposes additional strain on health systems and causes losses of revenue to the economies of the Parties;

Mindful of Article 5.3 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control in which Parties agree that in setting and implementing their public health policies with respect to tobacco control, Parties shall act to protect these policies from commercial and other vested interests of the tobacco industry in accordance with national law;

Emphasizing the need to be alert to any efforts by the tobacco industry to undermine or subvert strategies to combat illicit trade in tobacco products and the need to be informed of activities of the tobacco industry that have a negative impact on strategies to combat illicit trade in tobacco products;

Mindful of Article 6.2 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, which encourages Parties to prohibit or restrict, as appropriate, sales to and/or importation by international travelers of tax- and duty-free tobacco products;

Recognizing in addition that tobacco and tobacco products in international transit and transshipment find a channel for illicit trade;

Taking into account that effective action to prevent and combat illicit trade in tobacco products requires a comprehensive international approach to, and close cooperation on, all aspects of illicit trade, including, as appropriate, illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment;

Recalling and emphasizing the importance of other relevant international agreements such as the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, the United Nations Convention against Corruption and the United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances and the obligation that Parties to these Conventions have to apply, as appropriate, the relevant provisions of these Conventions to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment and *encouraging* those Parties that have not yet become Parties to these agreements to consider doing so;

Recognizing the need to build enhanced cooperation between the Convention Secretariat of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and the United Nations Office on Drugs and Crime, the World Customs Organization and other bodies, as appropriate;

Recalling Article 15 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, in which Parties recognize, inter alia, that the elimination of all forms of illicit trade in tobacco products, including smuggling and illicit manufacturing, is an essential component of tobacco control;

Considering that this Protocol does not seek to address issues concerning intellectual property rights; and

Convinced that supplementing the WHO Framework Convention on Tobacco Control by a comprehensive protocol will be a powerful, effective means to counter illicit trade in tobacco products and its grave consequences,

Hereby agree as follows:

PART I: INTRODUCTION

Article 1

Use of terms

1. "Brokering" means acting as an agent for others, as in negotiating contracts, purchases, or sales in return for a fee or commission.

2. "Cigarette" means a roll of cut tobacco for smoking, enclosed in cigarette paper. This excludes specific regional products such as bidis, and hoon, or other similar products which can be wrapped in paper or leaves. For the purpose of Article

8, “cigarette” also includes fine cut “roll your own” tobacco for the purposes of making a cigarette.

3. “Confiscation”, which includes forfeiture where applicable, means the permanent deprivation of property by order of a court or other competent authority.

4. “Controlled delivery” means the technique of allowing illicit or suspect consignments to pass out of, through or into the territory of one or more States, with the knowledge and under the supervision of their competent authorities, with a view to the investigation of an offence and the identification of persons involved in the commission of the offence.

5. “Free zone” means a part of the territory of a Party where any goods introduced are generally regarded, in so far as import duties and taxes are concerned, as being outside the Customs territory.

6. “Illicit trade” means any practice or conduct prohibited by law and which relates to production, shipment, receipt, possession, distribution, sale or purchase, including any practice or conduct intended to facilitate such activity.

7. “Licence” means permission from a competent authority following submission of the requisite application or other documentation to the competent authority.

8. (a) “Manufacturing equipment” means machinery which is designed, or adapted, to be used solely for the manufacture of tobacco products and is integral to the manufacturing process¹.

(b) “Any part thereof” in the context of manufacturing equipment means any identifiable part which is unique to manufacturing equipment used in the manufacture of tobacco products.

9. “Party” means, unless the context indicates otherwise, a Party to this Protocol.

10. “Personal data” means any information relating to an identified or identifiable natural person.

11. “Regional economic integration organization” means an organization that is composed of several sovereign states, and to which its Member States have transferred competence over a range of matters, including the authority to make decisions binding on its Member States in respect of those matters.²

12. The “supply chain” covers the manufacture of tobacco products and manufacturing equipment; and import or export of tobacco products and manufacturing equipment; and may be extended, where relevant, to one or more of the following activities when so decided by a Party:

(a) retailing of tobacco products;

(b) growing of tobacco, except for traditional small-scale growers, farmers and producers;

(c) transporting commercial quantities of tobacco products or manufacturing equipment; and

¹Parties may include reference to the Harmonized Commodity Description and Coding System of the World Customs Organization for this purpose, wherever applicable.

²Where appropriate, national or domestic will refer equally to regional economic integration organizations.

(d) wholesaling, brokering, warehousing or distribution of tobacco and tobacco products or manufacturing equipment.

13. "Tobacco products" means products entirely or partly made of the leaf tobacco as raw material, which are manufactured to be used for smoking, sucking, chewing or snuffing.

14. "Tracking and tracing" means systematic monitoring and re-creation by competent authorities or any other person acting on their behalf of the route or movement taken by items through the supply chain, as outlined in Article 8.

Article 2

Relationship between this Protocol and other agreements and legal instruments

1. The provisions of the WHO Framework Convention on Tobacco Control that apply to its protocols shall apply to this Protocol.

2. Parties that have entered into the types of agreements mentioned in Article 2 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control shall communicate such agreements to the Meeting of the Parties through the Convention Secretariat.

3. Nothing in this Protocol shall affect the rights and obligations of any Party pursuant to any other international convention, treaty or international agreement in force for that Party that it deems to be more conducive to the achievement of the elimination of illicit trade in tobacco products.

4. Nothing in this Protocol shall affect other rights, obligations and responsibilities of Parties under international law, including the United Nations Convention against Transnational Organized Crime.

Article 3

Objective

The objective of this Protocol is to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products, in accordance with the terms of Article 15 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

PART II: GENERAL OBLIGATIONS

Article 4

General obligations

1. In addition to the provisions of Article 5 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, Parties shall:

(a) adopt and implement effective measures to control or regulate the supply chain of goods covered by this Protocol in order to prevent, deter, detect, investigate and prosecute illicit trade in such goods and shall cooperate with one another to this end;

(b) take any necessary measures in accordance with their national law to increase the effectiveness of their competent authorities and services, including customs and police responsible for preventing, deterring, detecting, investigating, prosecuting and eliminating all forms of illicit trade in goods covered by this Protocol;

(c) adopt effective measures for facilitating or obtaining technical assistance and financial support, capacity building and international cooperation in order to achieve the objectives of this Protocol and ensure the availability to, and secure exchange with, the competent authorities of information to be exchanged under this Protocol;

(d) cooperate closely with one another, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, in order to enhance the effectiveness of law enforcement action to combat the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol;

(e) cooperate and communicate, as appropriate, with relevant regional and international intergovernmental organizations in the secure³ exchange of information covered by this Protocol in order to promote the effective implementation of this Protocol; and

(f) within the means and resources at their disposal, cooperate to raise financial resources for the effective implementation of this Protocol through bilateral and multilateral funding mechanisms.

2. In implementing their obligations under this Protocol, Parties shall ensure the maximum possible transparency with respect to any interactions they may have with the tobacco industry.

Article 5

Protection of personal data

Parties shall protect personal data of individuals regardless of nationality or residence, subject to national law, taking into consideration international standards regarding the protection of personal data, when implementing this Protocol.

PART III: SUPPLY CHAIN CONTROL

Article 6

Licence, equivalent approval or control system

1. To achieve the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and with a view to eliminating illicit trade in tobacco products and manufacturing equipment, each Party shall prohibit the conduct of any of the following activities by any natural or legal person except pursuant to a licence or equivalent approval (hereafter "licence") granted, or control system implemented, by a competent authority in accordance with national law:

- (a) manufacture of tobacco products and manufacturing equipment; and
- (b) import or export of tobacco products and manufacturing equipment.

2. Each Party shall endeavour to license, to the extent considered appropriate, and when the following activities are not prohibited by national law, any natural or legal person engaged in:

- (a) retailing of tobacco products;
- (b) growing of tobacco, except for traditional small-scale growers, farmers and producers;
- (c) transporting commercial quantities of tobacco products or manufacturing equipment; and
- (d) wholesaling, brokering, warehousing or distribution of tobacco and tobacco products or manufacturing equipment.

³ A secure exchange of information between two parties is resistant to interception and tampering (falsification). In other words, the information exchanged between the two parties cannot be read or modified by a third party.

3. With a view to ensuring an effective licensing system, each Party shall:

(a) establish or designate a competent authority or authorities to issue, renew, suspend, revoke and/or cancel licences, subject to the provisions of this Protocol, and in accordance with its national law, to conduct the activities specified in paragraph 1;

(b) require that each application for a licence contains all the requisite information about the applicant, which should include, where applicable:

(i) where the applicant is a natural person, information regarding his or her identity, including full name, trade name, business registration number (if any), applicable tax registration numbers (if any) and any other information to allow identification to take place;

(ii) when the applicant is a legal person, information regarding its identity, including full legal name, trade name, business registration number, date and place of incorporation, location of corporate headquarters and principal place of business, applicable tax registration numbers, copies of articles of incorporation or equivalent documents, its corporate affiliates, names of its directors and of any designated legal representatives, including any other information to allow identification to take place;

(iii) precise business location of the manufacturing unit(s), warehouse location and production capacity of the business run by the applicant;

(iv) details of the tobacco products and manufacturing equipment covered by the application, such as product description, name, registered trade mark if any, design, brand, model or make and serial number of the manufacturing equipment;

(v) description of where manufacturing equipment will be installed and used;

(vi) documentation or a declaration regarding any criminal records;

(vii) complete identification of the bank accounts intended to be used in the relevant transactions and other relevant payment details; and

(viii) a description of the intended use and intended market of sale of the tobacco products, with particular attention to ensuring that tobacco product production or supply is commensurate with reasonably anticipated demand;

(c) monitor and collect, where applicable, any licence fees that may be levied and consider using them in effective administration and enforcement of the licensing system or for public health or any other related activity in accordance with national law;

(d) take appropriate measures to prevent, detect and investigate any irregular or fraudulent practices in the operation of the licensing system;

(e) undertake measures such as periodic review, renewal, inspection or audit of licences where appropriate;

(f) establish, where appropriate, a time frame for expiration of licences and subsequent requisite reapplication or updating of application information;

(g) oblige any licensed natural or legal person to inform the competent authority in advance of any change of location of their business or any significant change in information relevant to the activities as licensed;

(h) oblige any licensed natural or legal person to inform the competent authority, for appropriate action, of any acquisition or disposal of manufacturing equipment; and

(i) ensure that the destruction of any such manufacturing equipment or any part thereof, shall take place under the supervision of the competent authority.

4. Each Party shall ensure that no licence shall be assigned and/or transferred without receipt from the proposed licensee of the appropriate information contained in paragraph 3, and without prior approval from the competent authority.

5. Five years following the entry into force of this Protocol, the Meeting of the Parties shall ensure at its next session that evidence-based research is conducted to ascertain whether any key inputs exist that are essential to the manufacture of tobacco products, are identifiable and can be subject to an effective control mechanism. On the basis of such research, the Meeting of the Parties shall consider appropriate action.

Article 7

Due diligence

1. Each Party shall require, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control that all natural and legal persons engaged in the supply chain of tobacco, tobacco products and manufacturing equipment:

(a) conduct due diligence before the commencement of and during the course of, a business relationship;

(b) monitor the sales to their customers to ensure that the quantities are commensurate with the demand for such products within the intended market of sale or use; and (c) report to the competent authorities any evidence that the customer is engaged in activities in contravention of its obligations arising from this Protocol.

2. Due diligence pursuant to paragraph 1 shall, as appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, include, inter alia, requirements for customer identification, such as obtaining and updating information relating to the following:

(a) establishing that the natural or legal person holds a licence in accordance with Article 6;

(b) when the customer is a natural person, information regarding his or her identity, including full name, trade name, business registration number (if any), applicable tax registration numbers (if any) and verification of his or her official identification;

(c) when the customer is a legal person, information regarding its identity, including full name, trade name, business registration number, date and place of incorporation, location of corporate headquarters and principal place of business, applicable tax registration numbers, copies of articles of incorporation or equivalent documents, its corporate affiliates, names of its directors and any designated legal representatives, including the representatives' names and verification of their official identification;

(d) a description of the intended use and intended market of sale of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and

(e) a description of the location where manufacturing equipment will be installed and used.

3. Due diligence pursuant to paragraph 1 may include requirements for customer identification, such as obtaining and updating information relating to the following:

- (a) documentation or a declaration regarding any criminal records; and
- (b) identification of the bank accounts intended to be used in transactions.

4. Each Party shall, on the basis of the information reported in paragraph 1(c), take all necessary measures to ensure compliance with the obligations arising from this Protocol, which may include the designation of a customer within the jurisdiction of the Party to become a blocked customer as defined by national law.

Article 8

Tracking and tracing

1. For the purposes of further securing the supply chain and to assist in the investigation of illicit trade in tobacco products, the Parties agree to establish within five years of entry into force of this Protocol a global tracking and tracing regime, comprising national and/or regional tracking and tracing systems and a global information sharing focal point located at the Convention Secretariat of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and accessible to all Parties, enabling Parties to make enquiries and receive relevant information.

2. Each Party shall establish, in accordance with this Article, a tracking and tracing system, controlled by the Party for all tobacco products that are manufactured in or imported onto its territory taking into account their own national or regional specific needs and available best practice.

3. With a view to enabling effective tracking and tracing, each Party shall require that unique, secure and non-removable identification markings (hereafter called unique identification markings), such as codes or stamps, are affixed to or form part of all unit packets and packages and any outside packaging of cigarettes within a period of five years and other tobacco products within a period of ten years of entry into force of this Protocol for that Party.

4.1 Each Party shall, for purposes of paragraph 3, as part of the global tracking and tracing regime, require that the following information be available, either directly or accessible by means of a link, to assist Parties in determining the origin of tobacco products, the point of diversion where applicable, and to monitor and control the movement of tobacco products and their legal status:

- (a) date and location of manufacture;
- (b) manufacturing facility;
- (c) machine used to manufacture tobacco products;
- (d) production shift or time of manufacture;
- (e) the name, invoice, order number and payment records of the first customer who is not affiliated with the manufacturer;
- (f) the intended market of retail sale;
- (g) product description;
- (h) any warehousing and shipping;
- (i) the identity of any known subsequent purchaser; and
- (j) the intended shipment route, the shipment date, shipment destination, point of departure and consignee.

4.2 The information in subparagraphs (a), (b), (g) and where available (f), shall form part of the unique identification markings.

4.3 Where the information in subparagraph (f) is not available at the time of marking, Parties shall require the inclusion of such information in accordance with Article 15.2(a) of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

5. Each Party shall require, within the time limits specified in this Article, that the information set out in paragraph 4 is recorded, at the time of production, or at the time of first shipment by any manufacturer or at the time of import onto its territory.

6. Each Party shall ensure that the information recorded under paragraph 5 is accessible by that Party by means of a link with the unique identification markings required under paragraphs 3 and 4.

7. Each Party shall ensure that the information recorded in accordance with paragraph 5, as well as the unique identification markings rendering such information accessible in accordance with paragraph 6 shall be included in a format established or authorized by the Party and its competent authorities.

8. Each Party shall ensure that the information recorded under paragraph 5 is accessible to the global information sharing focal point on request, subject to paragraph 9, through a standard electronic secure interface with its national and/or regional central point. The global information sharing focal point shall compile a list of the competent authorities of Parties and make the list available to all Parties.

9. Each Party or the competent authority shall:

(a) have access to the information outlined in paragraph 4 in a timely manner by making a query to the global information sharing focal point;

(b) request such information only where it is necessary for the purpose of detection or investigation of illicit trade in tobacco products;

(c) not unreasonably withhold information;

(d) answer the information requests in relation to paragraph 4, in accordance with its national law; and

(e) protect and treat as confidential, as mutually agreed, any information that is exchanged.

10. Each Party shall require the further development and expansion of the scope of the applicable tracking and tracing system up to the point that all duties, relevant taxes, and where appropriate, other obligations have been discharged at the point of manufacture, import or release from customs or excise control.

11. Parties shall cooperate with each other and with competent international organizations, as mutually agreed, in sharing and developing best practices for tracking and tracing systems including:

(a) facilitation of the development, transfer and acquisition of improved tracking and tracing technology, including knowledge, skills, capacity and expertise;

(b) support for training and capacity-building programmes for Parties that express such a need; and

(c) further development of the technology to mark and scan unit packets and packages of tobacco products to make accessible the information listed in paragraph 4.

12. Obligations assigned to a Party shall not be performed by or delegated to the tobacco industry.

13. Each Party shall ensure that its competent authorities, in participating in the tracking and tracing regime, interact with the tobacco industry and those

representing the interests of the tobacco industry only to the extent strictly necessary in the implementation of this Article.

14. Each Party may require the tobacco industry to bear any costs associated with that Party's obligations under this Article.

Article 9

Record-keeping

1. Each Party shall require, as appropriate, that all natural and legal persons engaged in the supply chain of tobacco, tobacco products and manufacturing equipment maintain complete and accurate records of all relevant transactions. Such records must allow for the full accountability of materials used in the production of their tobacco products.

2. Each Party shall, as appropriate, require persons licensed in accordance with Article 6 to provide, on request, the following information to the competent authorities:

(a) general information on market volumes, trends, forecasts and other relevant information; and

(b) the quantities of tobacco products and manufacturing equipment in the licensee's possession, custody or control kept in stock, in tax and customs warehouses under the regime of transit or transshipment or duty suspension as of the date of the request.

3. With respect to tobacco products and manufacturing equipment sold or manufactured on the territory of the Party for export, or subject to duty-suspended movement in transit or transshipment on the territory of the Party, each Party shall, as appropriate, require that persons licensed in accordance with Article 6, provide, on request, to the competent authorities in the country of departure (electronically, where the infrastructure exists) at the time of departure from their control with the following information:

(a) the date of shipment from the last point of physical control of the products;

(b) the details concerning the products shipped (including brand, amount, warehouse);

(c) the intended shipping routes and destination;

(d) the identity of the natural or legal person(s) to whom the products are being shipped;

(e) the mode of transportation, including the identity of the transporter;

(f) the expected date of arrival of the shipment at the intended shipping destination; and

(g) intended market of retail sale or use.

4. If feasible, each Party shall require that retailers and tobacco growers, except for traditional growers working on a non-commercial basis, maintain complete and accurate records of all relevant transactions in which they engage, in accordance with its national law.

5. For the purposes of implementing paragraph 1, each Party shall adopt effective legislative, executive, administrative or other measures to require that all records are:

(a) maintained for a period of at least four years;

- (b) made available to the competent authorities; and
- (c) maintained in a format, as required by the competent authorities.

6. Each Party shall, as appropriate and subject to national law, establish a system for sharing details contained in all records kept in accordance with this Article with other Parties.

7. Parties shall endeavour to cooperate, with each other and with competent international organizations, in progressively sharing and developing improved systems for record-keeping.

Article 10

Security and preventive measures

1. Each Party shall, where appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, require that all natural and legal persons subject to Article 6 take the necessary measures to prevent the diversion of tobacco products into illicit trade channels, including, inter alia:

(a) reporting to the competent authorities:

(i) the cross-border transfer of cash in amounts stipulated in national law or of crossborder payments in kind; and

(ii) all “suspicious transactions”; and

(b) supplying tobacco products or manufacturing equipment only in amounts commensurate with the demand for such products within the intended market of retail sale or use.

2. Each Party shall, where appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, require that payments for transactions carried out by natural or legal persons subject to Article 6 be allowed only in the currency and in the same amount as the invoice, and only through legal modes of payment from financial institutions located on the territory of the intended market and shall not be operated through any other alternative remittance system.

3. A Party may require that payments carried out by natural or legal persons subject to Article 6 for materials used for the manufacture of tobacco products in its jurisdiction be allowed only in the currency and in the same amount as the invoice, and only through legal modes of payment from financial institutions located on the territory of the intended market and shall not be operated through any other alternative remittance system.

4. Each Party shall ensure that any contravention of the requirements of this Article is subject to appropriate criminal, civil or administrative procedures and effective, proportionate and dissuasive sanctions including, as appropriate, suspension or cancellation of a licence.

Article 11

Sale by Internet, telecommunication or any other evolving technology

1. Each Party shall require that all legal and natural persons engaged in any transaction with regard to tobacco products through Internet-, telecommunication- or any other evolving technology-based modes of sale comply with all relevant obligations covered by this Protocol.

2. Each Party shall consider banning retail sales of tobacco products through Internet-, telecommunication- or any other evolving technology-based modes of sale.

Article 12

Free zones and international transit

1. Each Party shall, within three years of the entry into force of this Protocol for that Party, implement effective controls on all manufacturing of, and transactions in, tobacco and tobacco products, in free zones, by use of all relevant measures as provided in this Protocol.

2. In addition, the intermingling of tobacco products with non-tobacco products in a single container or any other such similar transportation unit at the time of removal from free zones shall be prohibited.

3. Each Party shall, in accordance with national law, adopt and apply control and verification measures to the international transit or transshipment, within its territory, of tobacco products and manufacturing equipment in conformity with the provisions of this Protocol in order to prevent illicit trade in such products.

Article 13

Duty free sales

1. Each Party shall implement effective measures to subject any duty free sales to all relevant provisions of this Protocol, taking into consideration Article 6 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

2. No later than five years following the entry into force of this Protocol, the Meeting of the Parties shall ensure at its next session that evidence-based research is conducted to ascertain the extent of illicit trade in tobacco products related to duty free sales of such products. On the basis of such research, the Meeting of the Parties shall consider appropriate further action.

PART IV: OFFENCES

Article 14

Unlawful conduct including criminal offences

1. Each Party shall adopt, subject to the basic principles of its domestic law, such legislative and other measures as may be necessary to establish all of the following conduct as unlawful under its domestic law:

(a) manufacturing, wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting tobacco, tobacco products or manufacturing equipment contrary to the provisions of this Protocol;

(b) (i) manufacturing, wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting tobacco, tobacco products or manufacturing equipment without the payment of applicable duties, taxes and other levies or without bearing applicable fiscal stamps, unique identification markings, or any other required markings or labels;

(ii) any other acts of smuggling or attempted smuggling of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment not covered by paragraph (b)(i);

(c) (i) any other form of illicit manufacture of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, or tobacco packaging bearing false fiscal stamps, unique identification markings, or any other required markings or labels;

(ii) wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting of illicitly manufactured tobacco, illicit tobacco products, products bearing false fiscal stamps and/or other required markings or labels, or illicit manufacturing equipment;

(d) mixing of tobacco products with non-tobacco products during progression through the supply chain, for the purpose of concealing or disguising tobacco products;

(e) intermingling of tobacco products with non-tobacco products in contravention of Article 12.2 of this Protocol;

(f) using Internet-, telecommunication- or any other evolving technology-based modes of sale of tobacco products in contravention of this Protocol;

(g) obtaining, by a person licensed in accordance with Article 6, tobacco, tobacco products or manufacturing equipment from a person who should be, but is not, licensed in accordance with Article 6;

(h) obstructing any public officer or an authorized officer in the performance of duties relating to the prevention, deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;

(i) (i) making any material statement that is false, misleading or incomplete, or failing to provide any required information to any public officer or an authorized officer in the performance of duties relating to the prevention, deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment and when not contrary to the right against self incrimination;

(ii) mis-declaring on official forms the description, quantity or value of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment or any other information specified in the protocol to:

(a) evade the payment of applicable duties, taxes and other levies, or

(b) prejudice any control measures for the prevention, deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;

(iii) failing to create or maintain records covered by this Protocol or maintaining false records; and

(j) laundering of proceeds of unlawful conduct established as a criminal offence under paragraph 2.

2. Each Party shall, subject to the basic principles of its domestic law, determine which of the unlawful conduct set out in paragraph 1 or any other conduct related to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment contrary to the provisions of this Protocol shall be criminal offences and adopt legislative and other measures as may be necessary to give effect to such determination.

3. Each Party shall notify the Secretariat of this Protocol which of the unlawful conduct set out in paragraphs 1 and 2 that the Party has determined to be a criminal offence in accordance with paragraph 2, and shall furnish to the Secretariat copies of its laws, or a description thereof, that give effect to paragraph 2, and of any subsequent changes to such laws.

4. In order to enhance international cooperation in combating the criminal offences related to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment, Parties are encouraged to review their national laws regarding money

laundering, mutual legal assistance and extradition, having regard to relevant international conventions to which they are Parties, to ensure that they are effective in the enforcement of the provisions of this Protocol.

Article 15

Liability of legal persons

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary, consistent with its legal principles, to establish the liability of legal persons for the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol.

2. Subject to the legal principles of each Party, the liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.

3. Such liability shall be without prejudice to the liability of the natural persons who have engaged in the unlawful conduct or committed the criminal offences established in accordance with national laws and regulations and Article 14 of this Protocol.

Article 16

Prosecutions and sanctions

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary, in accordance with national law, to ensure that natural and legal persons held liable for the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 are subjected to effective, proportionate and dissuasive criminal or non-criminal sanctions, including monetary sanctions.

2. Each Party shall endeavour to ensure that any discretionary legal powers under its domestic law relating to the prosecution of persons for the unlawful conduct, including criminal offences established in accordance with Article 14, are exercised to maximize the effectiveness of law enforcement measures in respect of such unlawful conduct including criminal offences, and with due regard to the need to deter the commission of such unlawful conduct including offences.

3. Nothing contained in this Protocol shall affect the principle that the description of the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with this Protocol and of the applicable legal defences or other legal principles controlling the lawfulness of conduct is reserved to the domestic law of a Party and that such unlawful conduct including criminal offences shall be prosecuted and sanctioned in accordance with that law.

Article 17

Seizure payments

Parties should, in accordance with their domestic law, consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to authorize competent authorities to levy an amount proportionate to lost taxes and duties from the producer, manufacturer, distributor, importer or exporter of seized tobacco, tobacco products and/or manufacturing equipment.

Article 18*Disposal or destruction*

All confiscated tobacco, tobacco products and manufacturing equipment shall be destroyed, using environmentally friendly methods to the greatest extent possible, or disposed of in accordance with national law.

Article 19*Special investigative techniques*

1. If permitted by the basic principles of its domestic legal system, each Party shall, within its possibilities and under the conditions prescribed by its domestic law, take the necessary measures to allow for the appropriate use of controlled delivery and, where it deems it appropriate, for the use of other special investigative techniques, such as electronic or other forms of surveillance and undercover operations, by its competent authorities on its territory for the purpose of effectively combating illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment.

2. For the purpose of investigating the criminal offences established in accordance with Article 14, Parties are encouraged to conclude, when necessary, appropriate bilateral or multilateral agreements or arrangements for using the techniques referred to in paragraph 1 in the context of cooperation at the international level.

3. In the absence of an agreement or arrangement as set forth in paragraph 2, decisions to use such special investigative techniques at the international level shall be made on a case-by-case basis and may, when necessary, take into consideration financial arrangements and understandings with respect to the exercise of jurisdiction by the Parties concerned.

4. Parties recognize the importance of, and need for, international cooperation and assistance in this area and shall cooperate, with each other and with international organizations, in developing capacity to achieve the goals of this Article.

PART V: INTERNATIONAL COOPERATION**Article 20***General information sharing*

1. Parties shall, for the purpose of achieving the objectives of this Protocol, report, as part of the WHO Framework Convention on Tobacco Control reporting instrument relevant information, subject to domestic law, and where appropriate, inter alia, on matters such as:

(a) in aggregate form, details of seizures of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, quantity, value of seizures, product descriptions, dates and places of manufacture; and taxes evaded;

(b) import, export, transit, tax-paid and duty-free sales and quantity or value of production of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;

(c) trends, concealment methods and modi operandi used in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and

(d) any other relevant information, as agreed by the Parties.

2. Parties shall cooperate with each other and with competent international organizations to build the capacity of Parties to collect and exchange information.

3. Parties shall deem the said information to be confidential and for the use of Parties only, unless otherwise stated by the transmitting Party.

Article 21

Enforcement information sharing

1. Parties shall, subject to domestic law or any applicable international treaties, where appropriate, exchange, on their own initiative or on the request of a Party that provides due justification that such information is necessary for the purpose of detection or investigation of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, the following information:

- (a) records of licensing for the natural and legal persons concerned;
- (b) information for identification, monitoring and prosecution of natural or legal persons involved in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;
- (c) records of investigations and prosecutions;
- (d) records of payment for import, export or duty-free sales of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and
- (e) details of seizures of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment (including case reference information where appropriate, quantity, value of seizure, product description, entities involved, date and place of manufacture) and modi operandi (including means of transport, concealment, routing and detection).

2. Information received from Parties under this Article shall be used exclusively to meet the objectives of this Protocol. Parties may specify that such information may not be passed on without the agreement of the Party which provided the information.

Article 22

Information sharing: confidentiality and protection of information

1. Each Party shall designate the competent national authorities to which data referred to in Articles 20, 21 and 24 are supplied and notify Parties of such designation through the Convention Secretariat.

2. The exchange of information under this Protocol shall be subject to domestic law regarding confidentiality and privacy. Parties shall protect, as mutually agreed, any confidential information that is exchanged.

Article 23

Assistance and cooperation: training, technical assistance and cooperation in scientific, technical and technological matters

1. Parties shall cooperate, with each other and/or through competent international and regional organizations in providing training, technical assistance and cooperation in scientific, technical and technological matters, in order to achieve the objectives of this Protocol, as mutually agreed. Such assistance may include the transfer of expertise or appropriate technology in the areas of information gathering, law enforcement, tracking and tracing, information management, protection of personal data, interdiction, electronic surveillance, forensic analysis, mutual legal assistance and extradition.

2. Parties may, as appropriate, enter into bilateral, multilateral or any other agreements or arrangements in order to promote training, technical assistance and cooperation in scientific, technical and technological matters taking into account the needs of developing-country Parties and Parties with economies in transition.

3. Parties shall cooperate, as appropriate, to develop and research the possibilities of identifying the exact geographical origin of seized tobacco and tobacco products.

Article 24

Assistance and cooperation: investigation and prosecution of offences

1. Parties shall, in accordance with their domestic law, take all necessary measures, where appropriate, to strengthen cooperation by multilateral, regional or bilateral arrangements for the prevention, detection, investigation, prosecution and punishment of natural or legal persons engaged in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment.

2. Each Party shall ensure that administrative, regulatory, law enforcement and other authorities dedicated to combating illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment (including, where permitted under domestic law, judicial authorities) cooperate and exchange relevant information at national and international levels within the conditions prescribed by its domestic law.

Article 25

Protection of sovereignty

1. Parties shall carry out their obligations under this Protocol in a manner consistent with the principles of sovereign equality and territorial integrity of States and that of non-intervention in the domestic affairs of other States.

2. Nothing in this Protocol entitles a Party to undertake in the territory of another State the exercise of jurisdiction and performance of functions that are reserved exclusively for the authorities of that other State by its domestic law.

Article 26

Jurisdiction

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when:

- (a) the offence is committed in the territory of that Party; or
- (b) the offence is committed on board a vessel that is flying the flag of that Party or an aircraft that is registered under the laws of that Party at the time that the offence is committed.

2. Subject to Article 25, a Party may also establish its jurisdiction over any such criminal offence when:

- (a) the offence is committed against that Party;
- (b) the offence is committed by a national of that Party or a stateless person who has his or her habitual residence on its territory; or

(c) the offence is one of those established in accordance with Article 14 and is committed outside its territory with a view to the commission of an offence established in accordance with Article 14 within its territory.

3. For the purposes of Article 30, each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when the alleged offender is present on its territory and it does not extradite such person solely on the ground that he or she is one of its nationals.

4. Each Party may also adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when the alleged offender is present on its territory and it does not extradite him or her.

5. If a Party exercising its jurisdiction under paragraph 1 or 2 has been notified, or has otherwise learnt, that one or more other Parties are conducting an investigation, prosecution or judicial proceeding in respect of the same conduct, the competent authorities of those Parties shall, as appropriate, consult one another with a view to coordinating their actions.

6. Without prejudice to norms of general international law, this Protocol does not exclude the exercise of any criminal jurisdiction established by a Party in accordance with its domestic law.

Article 27

Law enforcement cooperation

1. Each Party shall adopt, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, effective measures to:

(a) enhance and, where necessary, establish channels of communication between the competent authorities, agencies and services in order to facilitate the secure and rapid exchange of information concerning all aspects of the criminal offences established in accordance with Article 14;

(b) ensure effective cooperation among the competent authorities, agencies, customs, police and other law enforcement agencies;

(c) cooperate with other Parties in conducting enquiries in specific cases with respect to criminal offences established in accordance with Article 14 concerning:

(i) the identity, whereabouts and activities of persons suspected of involvement in such offences or the location of other persons concerned;

(ii) the movement of proceeds of crime or property derived from the commission of such offences; and

(iii) the movement of property, equipment or other instrumentalities used or intended for use in the commission of such offences;

(d) provide, when appropriate, necessary items or quantities of substances for analytical or investigative purposes;

(e) facilitate effective coordination among its competent authorities, agencies and services and promote the exchange of personnel and other experts, including, subject to bilateral agreements or arrangements between the Parties concerned, the posting of liaison officers;

(f) exchange relevant information with other Parties on specific means and methods used by natural or legal persons in committing such offences, including, where applicable, routes and conveyances and the use of false identities, altered or false documents or other means of concealing their activities; and

(g) exchange relevant information and coordinate administrative and other measures taken as appropriate for the purpose of early identification of the criminal offences established in accordance with Article 14.

2. With a view to giving effect to this Protocol, Parties shall consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on direct cooperation between their law enforcement agencies and, where such agreements or arrangements already exist, amending them accordingly. In the absence of such agreements or arrangements between the Parties concerned, the Parties may consider this Protocol as the basis for mutual law enforcement cooperation in respect of the offences covered by this Protocol. Whenever appropriate, Parties shall make full use of agreements or arrangements, including international or regional organizations, to enhance the cooperation between their law enforcement agencies.

3. Parties shall endeavour to cooperate within their means to respond to transnational illicit trade of tobacco products committed through the use of modern technology.

Article 28

Mutual administrative assistance

Consistent with their respective domestic legal and administrative systems, Parties shall provide each other, either on request or on their own initiative, with information to ensure proper application of customs and other relevant law in the prevention, detection, investigation, prosecution and combating of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment. The Parties shall deem the said information to be confidential and for restricted use, unless otherwise stated by the transmitting Party. Such information may include:

(a) new customs and other enforcement techniques of demonstrated effectiveness;

(b) new trends, means or methods of engaging in illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment;

(c) goods known to be the subject of illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment as well as details of description, packaging, transport and storage and methods used in respect of those goods;

(d) natural or legal persons known to have committed or to be a party to an offence established in accordance with Article 14; and

(e) any other data that would assist designated agencies in risk assessment for control and other enforcement purposes.

Article 29

Mutual legal assistance

1. Parties shall afford one another the widest measure of mutual legal assistance in investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol.

2. Mutual legal assistance shall be afforded to the fullest extent possible under relevant laws, treaties, agreements and arrangements of the requested Party with respect to investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences for which legal persons may be held liable in accordance with Article 15 of this Protocol in the requesting Party.

3. Mutual legal assistance to be afforded in accordance with this Article may be requested for any of the following purposes:

- (a) taking evidence or statements from persons;
 - (b) effecting service of judicial documents;
 - (c) executing searches and seizures, and freezing;
 - (d) examining objects and sites;
 - (e) providing information, evidentiary items and expert evaluations;
 - (f) providing originals or certified copies of relevant documents and records, including government, bank, financial, corporate or business records;
 - (g) identifying or tracing proceeds of crime, property, instrumentalities or other things for evidentiary purposes;
 - (h) facilitating the voluntary appearance of persons in the requesting Party;
- and
- (i) any other type of assistance that is not contrary to the domestic law of the requested Party.

4. This Article shall not affect the obligations under any other treaty, bilateral or multilateral, which governs or will govern, in whole or in part, mutual legal assistance.

5. Paragraphs 6 to 24 shall, on the basis of reciprocity, apply to requests made pursuant to this Article if the Parties in question are not bound by a treaty or intergovernmental agreement of mutual legal assistance. If the Parties are bound by such a treaty or intergovernmental agreement, the corresponding provisions of that treaty or intergovernmental agreement shall apply unless the Parties agree to apply paragraphs 6 to 24 in lieu thereof. Parties are strongly encouraged to apply these paragraphs if they facilitate cooperation.

6. Parties shall designate a central authority that shall have the responsibility and power to receive requests for mutual legal assistance and either to execute them or to transmit them to their respective competent authorities for execution. When a Party has a special region or territory with a separate system of mutual legal assistance, it may designate a distinct central authority that shall have the same function for that region or territory. Central authorities shall ensure the speedy and proper execution or transmission of the requests received. Where the central authority transmits the request to a competent authority for execution, it shall encourage the speedy and proper execution of the request by the competent authority. Each Party shall notify the Head of the Convention Secretariat at the time of accession, acceptance, approval, formal confirmation or ratification of this Protocol of the central authority designated for this purpose. Transmission of requests for mutual legal assistance and any communication related thereto shall be effected between the central authorities designated by the Parties. This requirement shall be without prejudice to the right of a Party to require that such requests and communications be addressed to it through the diplomatic channel and, in urgent

circumstances, where the Parties agree, through appropriate international organizations, if possible.

7. Requests shall be made in writing or, where possible, by any means capable of producing a written record, in a language acceptable to the requested Party under conditions allowing the Party to establish authenticity. The language or languages acceptable to each Party shall be notified to the Head of the Convention Secretariat at the time of accession, acceptance, approval, formal confirmation or ratification of this Protocol. In urgent circumstances, and where agreed by the Parties, requests may be made orally, but shall be confirmed in writing forthwith.

8. A request for mutual legal assistance shall contain:

- (a) the identity of the authority making the request;
- (b) the subject matter and nature of the investigation, prosecution or judicial proceeding to which the request relates, and the name and the functions of the authority conducting such investigation, prosecution or judicial proceeding;
- (c) a summary of the relevant facts, except in respect of requests for the purpose of service of judicial documents;
- (d) a description of the assistance sought and details of any particular procedure that the requesting Party wishes to be followed;
- (e) where possible, the identity, location and nationality of any person concerned;
- (f) the purpose for which the evidence, information or action is sought; and
- (g) the provisions of the domestic law relevant to the criminal offence and the punishment therefore.

9. The requested Party may request additional information when it appears necessary for the execution of the request in accordance with its domestic law or when it can facilitate such execution.

10. A request shall be executed in accordance with the domestic law of the requested Party and, to the extent not contrary to the domestic law of the requested Party and where possible, in accordance with the procedures specified in the request.

11. The requesting Party shall not transmit or use information or evidence furnished by the requested Party for investigations, prosecutions or judicial proceedings other than those stated in the request without the prior consent of the requested Party. Nothing in this paragraph shall prevent the requesting Party from disclosing in its proceedings information or evidence that is exculpatory to an accused person. In the latter case, the requesting Party shall notify the requested Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the requested Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the requesting Party shall inform the requested Party of the disclosure without delay.

12. The requesting Party may require that the requested Party keep confidential the fact and substance of the request, except to the extent necessary to execute the request. If the requested Party cannot comply with the requirement of confidentiality, it shall promptly inform the requesting Party.

13. Wherever possible and consistent with fundamental principles of domestic law, when an individual is in the territory of a Party and has to be heard as a witness

or expert by the judicial authorities of another Party, the first Party may, at the request of the other, permit the hearing to take place by video conference if it is not possible or desirable for the individual in question to appear in person in the territory of the requesting Party. Parties may agree that the hearing shall be conducted by a judicial authority of the requesting Party and attended by a judicial authority of the requested Party.

14. Mutual legal assistance may be refused:

(a) if the request is not made in conformity with this Article;

(b) if the requested Party considers that execution of the request is likely to prejudice its sovereignty, security, *ordre public* or other essential interests;

(c) if the authorities of the requested Party would be prohibited by its domestic law from carrying out the action requested with regard to any similar offence, had it been subject to investigation, prosecution or judicial proceedings under their own jurisdiction;

(d) where the request involves a crime where the maximum penalty in the requested Party is less than two years of imprisonment or other forms of deprivation of liberty or, if, in the judgment of the requested Party, the provision of the assistance would impose a burden on its resources that is disproportionate to the seriousness of the crime; or (e) if it would be contrary to the legal system of the requested Party relating to mutual legal assistance for the request to be granted.

15. Reasons shall be given for any refusal of mutual legal assistance.

16. A Party shall not decline to render mutual legal assistance under this Article on the ground of bank secrecy.

17. Parties may not refuse a request for mutual legal assistance on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

18. Parties may decline to render mutual legal assistance pursuant to this Article on the ground of absence of dual criminality. However, the requested Party may, when it deems appropriate, provide assistance, to the extent it decides at its discretion, irrespective of whether the conduct would constitute an offence under the domestic law of the requested Party.

19. The requested Party shall execute the request for mutual legal assistance as soon as possible and shall take as full account as possible of any deadlines suggested by the requesting Party and for which reasons are given, preferably in the request. The requested Party shall respond to reasonable requests by the requesting Party regarding progress in its handling of the request. The requesting Party shall promptly inform the requested Party when the assistance sought is no longer required.

20. Mutual legal assistance may be postponed by the requested Party on the ground that it interferes with an ongoing investigation, prosecution or judicial proceeding.

21. Before refusing a request pursuant to paragraph 14 or postponing its execution pursuant to paragraph 20, the requested Party shall consult with the requesting Party to consider whether assistance may be granted subject to such terms and conditions as it deems necessary. If the requesting Party accepts assistance subject to those conditions, it shall comply with the conditions.

22. The ordinary costs of executing a request shall be borne by the requested Party, unless otherwise agreed by the Parties concerned. If expenses of a substantial or extraordinary nature are or will be required to fulfill the request, the Parties shall consult to determine the terms and conditions under which the request will be executed as well as the manner in which the costs shall be borne.

23. In the event of a request, the requested Party:

(a) shall provide to the requesting Party copies of government records, documents or information in its possession that under its domestic law are available to the general public; and

(b) may, at its discretion, provide to the requesting Party in whole, in part or subject to such conditions as it deems appropriate, copies of any government records, documents or information in its possession that under its domestic law are not available to the general public.

24. Parties shall consider, as may be necessary, the possibility of concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements that would serve the purposes of, give practical effect to, or enhance the provisions of this Article.

Article 30

Extradition

1. This Article shall apply to the criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol when:

(a) the person who is the subject of the request for extradition is located in the territory of the requested Party;

(b) the criminal offence for which extradition is sought is punishable under the domestic law of both the requesting Party and the requested Party; and

(c) the offence is punishable by a maximum period of imprisonment or other forms of deprivation of liberty of at least four years or by a more severe penalty or such lesser period as agreed by the Parties concerned pursuant to bilateral and multilateral treaties or other international agreements.

2. Each of the criminal offences to which this Article applies shall be deemed to be included as an extraditable offence in any extradition treaty existing between Parties. The Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be concluded between them.

3. If a Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another Party with which it has no extradition treaty, it may consider this Protocol as the legal basis for extradition in respect of any criminal offence to which this Article applies.

4. Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize the criminal offences to which this Article applies as extraditable offences between themselves.

5. Extradition shall be subject to the conditions provided for by the domestic law of the requested Party or by applicable extradition treaties, including, inter alia, conditions in relation to the minimum penalty requirement for extradition and the grounds upon which the requested Party may refuse extradition.

6. Parties shall, subject to their domestic law, endeavour to expedite extradition procedures and to simplify evidentiary requirements relating thereto in respect of any criminal offences to which this Article applies.

7. A Party in whose territory an alleged offender is present, if it does not extradite such person in respect of a criminal offence to which this Article applies solely on the ground that he or she is one of its nationals, shall, at the request of the Party seeking extradition, be obliged to submit the case without undue delay to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall take their decision and conduct their proceedings in the same manner as in the case of any other offence of a similar nature under the domestic law of that Party. The Parties concerned shall cooperate with each other, in particular on procedural and evidentiary aspects, to ensure the efficiency of such prosecution.

8. Whenever a Party is permitted under its domestic law to extradite or otherwise surrender one of its nationals only upon the condition that the person will be returned to that Party to serve the sentence imposed as a result of the trial or proceedings for which the extradition or surrender of the person was sought and that Party and the Party seeking the extradition of the person agree with this option and other terms that they may deem appropriate, such conditional extradition or surrender shall be sufficient to discharge the obligation set forth in paragraph 7.

9. If extradition, sought for purposes of enforcing a sentence, is refused because the person sought is a national of the requested Party, the requested Party shall, if its domestic law so permits and in conformity with the requirements of such law, upon application of the requesting Party, consider the enforcement of the sentence that has been imposed under the domestic law of the requesting Party or the remainder thereof.

10. Any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with any of the criminal offences to which this Article applies shall be guaranteed fair treatment at all stages of the proceedings, including enjoyment of all the rights and guarantees provided by the domestic law of the Party in the territory of which that person is present.

11. Nothing in this Protocol shall be interpreted as imposing an obligation to extradite if the requested Party has substantial grounds for believing that the request has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's sex, race, religion, nationality, ethnic origin or political opinions or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any one of these reasons.

12. Parties may not refuse a request for extradition on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

13. Before refusing extradition, the requested Party shall, where appropriate, consult with the requesting Party to provide it with ample opportunity to present its opinions and to provide information relevant to its allegation.

14. Parties shall seek to conclude bilateral and multilateral agreements or arrangements to carry out or to enhance the effectiveness of extradition. Where Parties are bound by an existing treaty or intergovernmental arrangement the corresponding provisions of that treaty or intergovernmental arrangement shall apply unless the Parties agree to apply paragraph 1 to 13 in lieu thereof.

Article 31*Measures to ensure extradition*

1. Subject to its domestic law and its extradition treaties, the requested Party may, upon being satisfied that the circumstances so warrant and are urgent and at the request of the requesting Party, take a person whose extradition is sought and who is present in its territory into custody or take other appropriate measures to ensure his or her presence at extradition proceedings.

2. Measures taken in accordance with paragraph 1 shall be notified, in conformity with national law, as appropriate and without delay, to the requesting Party.

3. Any person regarding whom the measures in accordance with paragraph 1 are being taken, shall be entitled to:

(a) communicate without delay with the nearest appropriate representative of the State of which that person is a national or, if that person is a stateless person, the State in the territory of which that person habitually resides; and

(b) be visited by a representative of that State.

PART VI: REPORTING**Article 32***Reporting and exchange of information*

1. Each Party shall submit to the Meeting of the Parties, through the Convention Secretariat, periodic reports on its implementation of this Protocol.

2. The format and content of such reports shall be determined by the Meeting of the Parties. These reports shall form part of the regular WHO Framework Convention on Tobacco Control reporting instrument.

3. The content of the periodic reports referred to in paragraph 1, shall be determined having regard, inter alia, to the following:

(a) information on legislative, executive, administrative or other measures taken to implement this Protocol;

(b) information, as appropriate, on any constraints or barriers encountered in the implementation of this Protocol and on the measures taken to overcome those barriers;

(c) information, as appropriate, on financial and technical assistance provided, received, or requested for activities related to the elimination of illicit trade in tobacco products; and (d) the information specified in Article 20.

In those cases when relevant data are already being collected as part of the Conference of the Parties reporting mechanism, the Meeting of the Parties shall not duplicate these efforts.

4. The Meeting of the Parties, pursuant to Articles 33 and 36, shall consider arrangements to assist developing-country Parties and Parties with economies in transition, at their request, in meeting their obligations under this Article.

5. The reporting of information under those Articles shall be subject to national law regarding confidentiality and privacy. Parties shall protect, as mutually agreed, any confidential information that is reported or exchanged.

PART VII: INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS AND FINANCIAL RESOURCES

Article 33

Meeting of the Parties

1. A Meeting of the Parties is hereby established. The first session of the Meeting of the Parties shall be convened by the Convention Secretariat immediately before or immediately after the next regular session of the Conference of the Parties following the entry into force of this Protocol.

2. Thereafter, regular sessions of the Meeting of the Parties shall be convened by the Convention Secretariat, immediately before or immediately after regular sessions of the Conference of the Parties.

3. Extraordinary sessions of the Meeting of the Parties shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Meeting or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to them by the Convention Secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.

4. The Rules of Procedure and the Financial Rules of the Conference of the Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco Control shall apply, *mutatis mutandis*, to the Meeting of the Parties unless the Meeting of the Parties decides otherwise.

5. The Meeting of the Parties shall keep under regular review the implementation of the Protocol and take the decisions necessary to promote its effective implementation.

6. The Meeting of the Parties shall decide on the scale and mechanism of the voluntary assessed contributions from the Parties to the Protocol for the operation of this Protocol as well as other possible resources for its implementation.

7. At each ordinary session, the Meeting of the Parties shall by consensus adopt a budget and workplan for the financial period until the next ordinary session, which shall be distinct from the WHO Framework Convention on Tobacco Control budget and workplan.

Article 34

Secretariat

1. The Convention Secretariat shall be the Secretariat of this Protocol.

2. The functions of the Convention Secretariat with regard to its role as the secretariat of this Protocol shall be to:

(a) make arrangements for sessions of the Meeting of the Parties and any subsidiary bodies as well as working groups and other bodies established by the Meeting of the Parties and provide them with services as required;

(b) receive, analyse, transmit and provide feedback to Parties concerned as needed and to the Meeting of the Parties on reports received by it pursuant to this Protocol and facilitate the exchange of information among Parties;

(c) provide support to the Parties, particularly developing country Parties and Parties with economies in transition, on request, in the compilation, communication, and exchange of information required in accordance with the provisions of this Protocol, and assistance in the identification of available resources to facilitate implementation of the obligations under this Protocol;

(d) prepare reports on its activities under this Protocol under the guidance of and for submission to the Meeting of the Parties;

(e) ensure, under the guidance of the Meeting of the Parties, the necessary coordination with the competent international and regional intergovernmental organizations and other bodies;

(f) enter, under the guidance of the Meeting of the Parties, into such administrative or contractual arrangements as may be required for the effective discharge of its functions as secretariat to this Protocol;

(g) receive and review applications by intergovernmental and nongovernmental organizations wishing to be accredited as observers to the Meeting of the Parties, while ensuring that they are not affiliated with the tobacco industry, and present the reviewed applications to the Meeting of the Parties for its consideration; and

(h) perform other secretariat functions specified by this Protocol and such other functions as may be determined by the Meeting of the Parties.

Article 35

Relations between the Meeting of the Parties and intergovernmental organizations

In order to provide technical and financial cooperation for achieving the objective of this Protocol, the Meetings of the Parties may request the cooperation of competent international and regional intergovernmental organizations, including financial and development institutions.

Article 36

Financial resources

1. Parties recognize the important role that financial resources play in achieving the objective of this Protocol, and acknowledge the importance of Article 26 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control in achieving the objectives of the Convention.

2. Each Party shall provide financial support in respect of its national activities intended to achieve the objective of this Protocol, in accordance with its national plans, priorities and programmes.

3. Parties shall promote, as appropriate, the utilization of bilateral, regional, subregional and other multilateral channels to provide funding for strengthening the capacity of developing-country Parties and Parties with economies in transition in order to meet the objectives of this Protocol.

4. Without prejudice to Article 18, Parties are encouraged, subject to national laws and policies and where appropriate, to use any confiscated proceeds of crime deriving from the illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment to achieve the objectives set out in thi Protocol.

5. Parties represented in relevant regional and international intergovernmental organizations and financial and development institutions shall encourage these entities to provide financial assistance for developing-country Parties and for Parties with economies in transition to assist them in meeting their obligations under this Protocol, without limiting the rights of participation within these organizations.

6. Parties agree that:

(a) to assist Parties in meeting their obligations under this Protocol, all relevant potential and existing resources available for activities related to the objective of this Protocol should be mobilized and utilized for the benefit of all Parties, especially developing-country Parties and Parties with economies in transition; and

(b) the Convention Secretariat shall advise developing-country Parties and Parties with economies in transition, upon request, on available sources of funding to facilitate implementation of their obligations under this Protocol.

7. Parties may require the tobacco industry to bear any costs associated with a Party's obligations to achieve the objectives of this Protocol, in compliance with Article 5.3 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

8. Parties shall endeavour, subject to their domestic law, to achieve self-financing of the implementation of the Protocol including through the levying of taxes and other forms of charges on tobacco products.

PART VIII: SETTLEMENT OF DISPUTES

Article 37

Settlement of disputes

The settlement of disputes between Parties concerning the interpretation or application of this Protocol is governed by Article 27 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

PART IX: DEVELOPMENT OF THE PROTOCOL

Article 38

Amendments to this Protocol

1. Any Party may propose amendments to this Protocol.

2. Amendments to this Protocol shall be considered and adopted by the Meeting of the Parties. The text of any proposed amendment to this Protocol shall be communicated to the Parties by the Convention Secretariat at least six months before the session at which it is proposed for adoption. The Convention Secretariat shall also communicate proposed amendments to the signatories of this Protocol and, for information, to the Depositary.

3. The Parties shall make every effort to reach agreement by consensus on any proposed amendment to this Protocol. If all efforts at consensus have been

exhausted and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-quarters majority vote of the Parties present and voting at the session. For purposes of this Article, "Parties present and voting" means Parties present and casting an affirmative or negative vote. Any adopted amendment shall be communicated by the Convention Secretariat to the Depository, who shall circulate it to all Parties for acceptance.

4. Instruments of acceptance in respect of an amendment shall be deposited with the Depository. An amendment adopted in accordance with paragraph 3 shall enter into force for those Parties having accepted it on the 90th day after the date of receipt by the Depository of an instrument of acceptance by at least two thirds of the Parties.

5. The amendment shall enter into force for any other Party on the 90th day after the date on which that Party deposits with the Depository its instrument of acceptance of the said amendment.

Article 39

Adoption and amendment of annexes to this Protocol

1. Any Party may make proposals for an annex to this Protocol and may propose amendments to annexes to this Protocol.

2. Annexes shall be restricted to lists, forms and any other descriptive material relating to procedural, scientific, technical or administrative matters.

3. Annexes to this Protocol and amendments thereto shall be proposed, adopted and enter into force in accordance with the procedure set forth in Article 38.

PART X: FINAL PROVISIONS

Article 40

Reservations

No reservations may be made to this Protocol.

Article 41

Withdrawal

1. At any time after two years from the date on which this Protocol has entered into force for a Party, that Party may withdraw from the Protocol by giving written notification to the Depository.

2. Any such withdrawal shall take effect upon expiry of one year from the date of receipt by the Depository of the notification of withdrawal or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.

3. Any Party that withdraws from the WHO Framework Convention on Tobacco Control shall also be considered as having withdrawn from this Protocol, with effect as of the date of its withdrawal from the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

Article 42*Right to vote*

1. Each Party to this Protocol shall have one vote, except as provided for in paragraph 2.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their Member States that are Parties to the Protocol. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its Member States exercises its right, and vice versa.

Article 43*Signature*

The Protocol shall be open for signature by all Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco Control at World Health Organization Headquarters in Geneva from 10 to 11 January 2013, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 9 January 2014.

Article 44*Ratification, acceptance, approval, formal confirmation or accession*

1. This Protocol shall be subject to ratification, acceptance, approval or accession by States and to formal confirmation or accession by regional economic integration organizations that are Party to the WHO Framework Convention on Tobacco Control. It shall be open for accession from the day after the date on which the Protocol is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval, formal confirmation or accession shall be deposited with the Depository.

2. Any regional economic integration organization that becomes a Party without any of its Member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Protocol. In the case of organizations one or more of whose Member States is a Party, the organization and its Member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Protocol. In such cases, the organization and the Member States shall not be entitled to exercise rights under this Protocol concurrently.

3. Regional economic integration organizations shall, in their instruments relating to formal confirmation or in their instruments of accession, declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Protocol. These organizations shall also inform the Depository, who shall in turn inform the Parties, of any substantial modification to the extent of their competence.

Article 45*Entry into force*

1. This Protocol shall enter into force on the 90th day following the date of deposit of the 40th instrument of ratification, acceptance, approval, formal confirmation or accession with the Depository.

2. For each Party to the WHO Framework Convention on Tobacco Control that ratifies, accepts, approves or formally confirms this Protocol or accedes thereto after the conditions set out in paragraph 1 for entry into force have been fulfilled, this

Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval, accession or formal confirmation.

3. For the purposes of this Article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States Members of that organization.

Article 46

Depositary

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Protocol.

Article 47

Authentic texts

The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

ПРОТОКОЛ О ЕЛИМИНАЦИЈИ НЕЗАКОНИТЕ ТРГОВИНЕ ДУВАНСКИМ ПРОИЗВОДИМА

Преамбула

Уговорне стране овог Протокола,

Имајући у виду да је 21. маја 2003. године, на 56. Светској здравственој скупштини консензусом усвојена Оквирна конвенција о контроли дувана Светске здравствене организације, која је ступила на снагу 27. фебруара 2005. године;

Препознајући да је Оквирна конвенција о контроли дувана Светске здравствене организације један од најбрже ратификованих уговора Уједињених нација и основно средство за постизање циљева Светске здравствене организације;

Позивајући се на преамбулу Устава Светске здравствене организације која наводи да је уживање највишег могућег стандарда здравља једно од основних права сваког човека без обзира на расу, веру, политичко уверење, економске или социјалне прилике;

Решене такође да дају приоритет свом праву да штите јавно здравље;

Дубоко забринуте да нелегална трговина дуванским производима доприноси ширењу епидемије дувана која представља глобални проблем са озбиљним последицама за јавно здравље и захтева делотворне, примерене и свеобухватне локалне и међународне одговоре;

Препознајући даље да незаконита трговина дуванским производима подрива мере цена и мере пореза усвојене да појачају контролу дувана и на тај начин повећава приступачност и доступност дуванских производа;

Озбиљно забринуте због негативних ефеката које повећана доступност и приступачност незаконито продаваних дуванских производа има на јавно здравље и добробит људи, посебно младих, сиромашних и других осетљивих популационих група;

Озбиљно забринуте због несразмерних економских и социјалних последица незаконите трговине дуванским производима у земљама у развоју и земљама са привредама у транзицији;

Свесне потребе да се развијају научни, технички и институционални капацитети за планирање и спровођење одговарајућих националних, регионалних и међународних мера за елиминацију свих облика незаконите трговине дуванским производима;

Потврђујући да је приступ ресурсима и релевантним технологијама од великог значаја за јачање способности уговорних страна за елиминацију свих облика незаконите трговине дуванским производима, посебно у земљама у развоју и земљама са привредама у транзицији;

Потврђујући такође да се слободне зоне, иако успостављене да би олакшале законит промет, користе да се олакша глобализација незаконите трговине дуванским производима, како у односу на незаконит транзит кријумчарених производа тако и на производњу незаконитих дуванских производа;

Препознајући такође да незаконита трговина дуванским производима подрива привреду уговорних страна и негативно утиче на њихову стабилност и безбедност;

Свесне такође да незаконита трговина дуванским производима ствара финансијску добит која се користи за финансирање транснационалних криминалних активности, које ометају остварење државних циљева;

Препознајући да незаконита трговина дуванским производима угрожава остваривање здравствених циљева, намеће додатни притисак на здравствене системе и доводи до губитка прихода у привредама уговорних страна;

Са пуном свешћу о члану 5.3 Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације у коме су се уговорне стране сагласиле да ће у формулацији и спровођењу своје јавноздравствене политике у вези са контролом дувана, деловати тако да заштите ове политике од комерцијалних и других интереса дуванске индустрије у складу са националним законом;

Наглашавајући потребу да буду стално на опрезу према напорима дуванске индустрије да подрива стратегије за борбу против незаконите трговине дуванским производима и потребу да буду информисане о активностима дуванске индустрије које имају негативан утицај на стратегије за борбу против незаконите трговине дуванским производима;

Имајући у виду члан 6.2 Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације, који охрабрује уговорне стране да забране или ограниче, уколико је примерено, продају и/или увоз дуванских производа ослобођених пореза или царина од стране међународних путника;

Признајући такође да дуван и дувански производи у међународном транзиту и претовару налазе канале за незакониту трговину;

Узимајући у обзир да ефикасна акција за превенцију и борбу против незаконите трговине дуванским производима захтева свеобухватни међународни приступ, као и блиску сарадњу у свим аспектима недозвољене трговине, укључујући, када је примерено, незакониту трговину дуваном, дуванским производима и опремом за производњу;

Подсећајући на и наглашавајући важност других релевантних међународних споразума, као што су Конвенција Уједињених нација против транснационалног организованог криминала, Конвенција Уједињених нација против корупције и Конвенција Уједињених нација против незаконитог промета опојних дрога и психотропних супстанци, и обавезу потписница ових конвенција да примене, где је примерено, релевантне одредбе ових конвенција на незакониту трговину дуваном, дуванским производима и опремом за производњу, и подстиче уговорне стране које још увек нису приступиле овим споразумима да размотре могућност да то учине;

Препознајући потребу да се изгради боља сарадња између Секретаријата Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације и Канцеларије Уједињених нација за дрогу и криминал, Светске царинске организације и других тела, уколико је примерено;

Позивајући се на члан 15. Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације, у коме уговорне стране препознају, између осталог, да је елиминација свих облика незаконите трговине дуванским производима, укључујући и кријумчарење и недозвољену производњу, суштинска компонента контроле дувана;

Узимајући у обзир да овај Протокол не тежи да се бави правима интелектуалне својине, и

Уверене да ће допуна Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације свеобухватним Протоколом бити моћно, ефикасно

средство за супротстављање незаконитој трговини дуванским производима и њеним тешким последицама,

Усагласиле су се о следећем:

ДЕО I: УВОД

Члан 1.

Употреба термина

1. "Посредовање" значи деловање у својству посредника, попут преговарања око уговора, куповине или продаје у замену за новчану надокнаду или провизију.

2. "Цигарета" означава ролну дувана за пушење, умотану у папир за цигарете. Термин не укључује специфичне регионалне производе као што су бидис, ручно завијене цигарете или друге сличне производе који се могу умотати у папир или лишће. За потребе члана 8, "цигарета" такође укључује фино резани дуван за самостално завијање цигарета.

3. "Конфискација", која укључује и одузимање где је примерено, значи трајно лишавање имовине по налогу суда или другог надлежног органа.

4. "Контролисана испорука" означава технику којом се дозвољава да незаконите или сумњиве пошилке уђу, прођу кроз, или изађу са територије једне или више држава, уз знање и надзор надлежних органа, а у циљу истраге кривичног дела и идентификације лица умешаних у извршење кривичног дела.

5. "Слободна зона" подразумева део територије једне уговорне стране, на којој се унета роба, што се тиче увозних дажбина и пореза, генерално посматра као да је ван царинске територије.

6. "Незаконита трговина" означава било какву праксу или поступање забрањено законом, а која се односи на производњу, испоруку, пријем, поседовање, дистрибуцију, продају или куповину, укључујући и сваку праксу или понашање која има за циљ да олакша такву активност.

7. "Лиценца" подразумева дозволу издату од стране надлежног органа након подношења захтева или друге документације надлежном органу.

8. (а) "Опрема за производњу" значи машинерију која је конструисана или прилагођена да се користи искључиво за производњу дуванских производа и саставни је део производног процеса.¹

(б) "Сваки њен део", у контексту опреме за производњу значи било који део који је могуће идентификовати и који је јединствен за опрему која се користи у производњи дуванских производа.

9. "Уговорна страна" означава, уколико контекст не показује другачије, потписницу овог Протокола.

10. "Лични подаци" означавају информације које се односе на идентификовано или физичко лице које се може идентификовати.

¹ Уговорне стране могу да се позову на Хармонизовани систем назива и шифарских ознака робе Светске царинске организације за ову намену, где год је примерено.

11. "Регионална организација за економску интеграцију" означава организацију која се састоји од неколико суверених држава и на коју су државе чланице пренеле надлежност над низом питања, укључујући и овлашћење да доноси одлуке обавезујуће за државе чланице у вези тих питања.²

12. "Ланац снабдевања" покрива производњу дуванских производа и опреме за производњу; увоз или извоз дуванских производа и опреме за производњу; а може се проширити уколико је потребно и ако уговорне стране тако одлуче, и на једну или више следећих активности:

(а) малопродају дуванских производа;

(б) узгајање дувана, осим традиционалних малих узгајивача, пољопривредника и произвођача;

(ц) превоз комерцијалне количине дуванских производа или опреме за производњу; и

(д) велепродају, посредовање, складиштење или дистрибуцију дувана и дуванских производа или опреме за производњу.

13. "Дувански производи" означавају производе који су у целости или делимично направљени од листа дувана као сировине, а који се производе да би се користили за пушење, сисање, жвакање или ушмркавање.

14. "Праћење и проналажење" означавају систематско праћење и реконструкцију путање или кретања предмета од интереса кроз ланац снабдевања од стране надлежних органа или других лица која делују у њихово име, као што је наведено у члану 8.

Члан 2.

Однос између овог Протокола и других уговора и правних аката

1. Одредбе Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације које се односе на поменуте протоколе и информације, примењују се и на овај Протокол.

2. Уговорне стране које су ушле у неку врсту споразума наведених у члану 2. Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације обавештавају о тим споразумима на Састанцима уговорних страна преко Секретаријата Конвенције.

3. Ништа у овом Протоколу неће утицати на права и обавезе уговорних страна која проистичу из неке друге међународне конвенције, уговора или међународног споразума на снази, ако их уговорна страна сматра погоднијим за успешно остварење елиминације незаконите трговине дуванским производима.

4. Ништа у овом Протоколу неће утицати на друга права, обавезе и одговорности уговорних страна према међународном праву, укључујући Конвенцију Уједињених нација против транснационалног организованог криминала.

² Где то одговара термин *национални* или *домаћи* ће се односити једнако на регионалне организације за економску интеграцију.

Члан 3.

Циљеви

Циљ овог Протокола је елиминација свих облика незаконите трговине дуванским производима, у складу са одредбама члана 15. Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације.

ДЕО II: ОПШТЕ ОБАВЕЗЕ

Члан 4.

Опште обавезе

1. Поред обавеза на које их обавезују одредбе члана 5. Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације, уговорне стране ће:

(а) донети и спровести ефикасне мере за контролу или регулацију ланца снабдевања робом обухваћеном овим Протоколом, у циљу спречавања, одбијања, откривања, истраге и кривичног гоњења незаконите трговине таквом робом и сарађивати међусобно у том циљу;

(б) предузети све неопходне мере у складу са својим националним законодавством да се повећа делотворност надлежних органа и служби, укључујући царину и полицију, одговорних за спречавање, одбијање, откривање, истрагу, кривично гоњење и елиминисање свих облика незаконите трговине робом обухваћеном овим Протоколом;

(ц) усвојити ефикасне мере за омогућавање или обезбеђивање техничке помоћи и финансијске подршке, изградњу капацитета и међународну сарадњу у циљу постизања циљева овог Протокола и обезбедити доступност и безбедну размену информација предвиђених овим Протоколом са надлежним органима;

(д) успоставити блиску међусобну сарадњу у складу са домаћим правним системом и административним системом, како би се повећала ефикасност примене закона у циљу борбе против незаконитих поступака, укључујући кривична дела утврђена у складу са чланом 14. овог Протокола;

(е) сарађивати и комуницирати, ако је примерено, са релевантним регионалним и међународним међувладиним организацијама у безбедној³ размени информација предвиђених овим Протоколом у циљу промовисања делотворне примене овог Протокола; и

(ф) сарађивати, у оквиру расположивих средстава и ресурса, у прикупљању средстава за ефикасно спровођење овог Протокола кроз билатералне и мултилатералне механизме финансирања.

2. При спровођењу обавеза из овог Протокола, уговорне стране ће обезбедити највећу могућу транспарентност у вези са свим интеракцијама које могу имати са дуванском индустријом.

³ Сигурна размена информација између две стране је отпорна на пресретање и ометања (фалсификовање). Другим речима, податке који се размењују између две стране не може да чита или модификује треће лице.

Члан 5.

Заштита личних података

Приликом спровођења овог Протокола уговорне стране ће штитити личне податке појединаца у складу са националним законом, без обзира на националност или пребивалиште, узимајући у обзир међународне стандарде у погледу заштите личних података.

ДЕО III: КОНТРОЛА ЛАНЦА СНАБДЕВАЊА

Члан 6.

Дозвола, еквивалент одобрење или систем контроле

1. Да би остварила циљеве Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације у погледу елиминације незаконите трговине дуванским производима и опремом за производњу, свака уговорна страна ће забранити обављање следећих активности сваком физичком или правном лицу, осим ако је то на основу и у складу са додељеном лиценцом или сличним одобрењем (у даљем тексту "лиценца"), или системом контроле примењеним од стране надлежних органа, у складу са националним законом:

(а) производњу дуванских производа и опреме за производњу; и

(б) увоз или извоз дуванских производа и опреме за производњу.

2. Свака страна ће настојати да, у мери коју сматра примереном, издаје дозволе сваком физичком или правном лицу које обавља следеће делатности (ако те делатности нису забрањене националним законом):

(а) малопродају дуванских производа;

(б) узгој биљке дувана, осим традиционалних малих узгајивача, пољопривредника и произвођача;

(ц) превоз комерцијалне количине дуванских производа или опреме за производњу; и

(д) велепродају, посредовање, складиштење или дистрибуцију дувана и дуванских производа, или опреме за производњу.

3. У циљу обезбеђивања ефикасног система лиценцирања, свака уговорна страна ће:

(а) успоставити или одредити надлежни орган или органе који ће издавати, обнављати, суспендовати, укидати и/или отказивати лиценцу, према одредбама овог Протокола, а у складу са националним законом, да би спровели активности прецизиране у ставу 1;

(б) захтевати да сваки захтев за добијање лиценце садржи све неопходне информације о подносиоцу захтева, које би требало да укључују, уколико је примерено:

(i) када је подносилац пријаве физичко лице, информације о његовом или њеном идентитету, укључујући пуно име, трговачко име, регистарски број предузећа (ако постоји), одговарајући порески

идентификациони број (ако постоји) и све друге информације потребне за идентификацију;

(ii) када је подносилац пријаве правно лице, информације о идентитету, укључујући пун назив, трговачко име, регистарски број предузећа, датум и место оснивања, седиште и основно место пословања правног лица, важеће пореске идентификационе бројеве, копије оснивачког акта или еквивалентна докумената, седишта филијала тог правног лица, имена директора или именованих овлашћених представника и друге информације које омогућавају идентификацију;

(iii) тачну адресу производне јединице, магацинских простора и производни капацитет подносиоца захтева;

(iv) детаље о дуванским производима и опреми за производњу на које се захтев односи, као што су опис производа, име, регистрована робна марка, ако постоји, дизајн, бренд, модел и серијски број опреме за производњу;

(v) опис места где ће опрема за производњу бити инсталирана и коришћена;

(vi) документацију или изјаву која се односи на неку кривичну евиденцију;

(vii) потпуну идентификацију банкарских рачуна намењених релевантним трансакцијама и друге релевантне податке о плаћању; и

(viii) опис намене производа и тржишта на коме се намерава продаја дуванских производа, са посебним освртом на то да су производња или снабдевање дуванским производима сразмерне реално предвиђеној потражњи;

(ц) пратити и прикупљати, где је примерено, све таксе за издавање лиценци које се могу увести и размотрити њихово коришћење за делотворно управљање и спровођење система лиценцирања или за јавно здравље или било коју другу сродну активност, у складу са националним законом;

(д) предузети одговарајуће мере за спречавање, откривање и истраживање свих неправилности и превара у функционисању система лиценцирања;

(е) предузети мере као што су периодични прегледи, обнављање, инспекције или ревизија дозвола где је то примерено;

(ф) успоставити, где је то примерено, временски оквир важења дозвола и последично обавезу поновног подношења захтева или ажурирања информација апликације;

(г) обавезати лиценцирано физичко или правно лице да унапред обавести надлежни орган о свакој промени локације пословања или било којој другој значајној промени у подацима релевантним за активности за које је издата лиценца;

(х) обавезати лиценцирано физичко или правно лице да обавести надлежни орган о стицању или отуђењу опреме за производњу, да би се предузеле одговарајуће мере; и

(и) обезбедити да се уништавање опреме за производњу или било којег њеног дела, одвија под надзором надлежног органа.

4. Свака уговорна страна ће осигурати да се лиценца не додељује и/или уступа пре него лице које подноси захтев за лиценцу не достави одговарајуће информације садржане у ставу 3. и пре него надлежни орган изда одобрење.

5. Пет година након ступања на снагу овог Протокола, на првој наредној седници Састанак уговорних страна дужан је да осигура да је спроведено истраживање засновано на доказима које би утврдило да ли постоје неки кључни параметри, од суштинске важности за производњу дуванских производа а које је могуће идентификовати и ставити под ефикасан механизам контроле. На основу резултата оваквог истраживања, Састанак уговорних страна ће размотрити одговарајуће мере.

Члан 7.

Детаљна провера пословања

1. Свака уговорна страна ће захтевати, у складу са својим националним законом и циљевима Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације, да сва физичка и правна лица укључена у ланац снабдевања дуваном, дуванским производима и опремом за производњу:

(а) спроведу детаљну проверу пословања (due diligence) пре отпочињања и током пословног односа;

(б) надгледају продају својим клијентима како би осигурала да су количине сразмерне потражњи за таквим производима у оквиру планираног тржишта за продају или употребу; и

(ц) пријављују надлежним органима све доказе да се купац бави активностима противно обавезама које произилазе из овог Протокола.

2. Детаљна провера пословања из става 1. овог члана ће, по потреби, а у складу са националним законом уговорне стране и циљевима Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације, укључивати, између осталог, захтеве за идентификацијом клијената, као што су обезбеђивање и ажурирање података који се односе на следеће:

(а) утврђивање да физичко или правно лице поседује лиценцу у складу са чланом 6;

(б) када је клијент физичко лице, информације о његовом или њеном идентитету, укључујући и пуно име, трговачко име, регистарски број (ако постоји), важеће пореске идентификационе бројеве (ако постоје) и верификацију његове/њене званичне легитимације;

(ц) када је клијент правно лице, информације о идентитету, укључујући пун назив, трговачко име, регистарски број предузећа, датум и место оснивања, седиште правног лица и главно место пословања, одговарајуће пореске идентификационе бројеве, копије оснивачких аката или еквивалентна докумената, корпоративне партнере, имена директора и свих овлашћених представника, укључујући и имена представника и верификацију њихових званичних легитимација;

(д) опис намераваног начина употребе и циљно тржиште за продају дувана, дуванских производа или опреме за производњу;

(е) опис локације где ће бити инсталирана и коришћена опрема за производњу.

3. Детаљна провера пословања из става 1. може укључити захтеве за идентификацијом клијената, као што су добијање и ажурирање података који се односе на:

(а) документацију или изјаву у вези било какве кривичне евиденције; и

(б) идентификацију банковних рачуна намењених за коришћење у трансакцијама.

4. Свака уговорна страна ће, на основу података пријављених у ставу 1(ц), предузети све неопходне мере да осигура поштовање обавеза које проистичу из овог Протокола, које укључују и могућност да клијента који је у њеној надлежности прогласи блокираним, уколико је дефинисано националним законом.

Члан 8.

Праћење и проналажење

1. У сврху даљег обезбеђења ланца снабдевања и да би помогле у истрази незаконите трговине дуванским производима, уговорне стране су сагласне да у року од пет година од ступања на снагу овог Протокола, успоставе глобални режим праћења и проналажења који ће укључити и националне и/или регионалне системе праћења и проналажења, и одреде координатора глобалне размене информације који ће се налазити у Секретаријату Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације и бити доступан свим уговорним странама, омогућавајући им да траже и примају релевантне информације.

2. Свака уговорна страна ће успоставити, у складу са овим чланом, систем праћења и проналажења под својом контролом за све дуванске производе који су произведени или увезени на њену територију, узимајући у обзир своје специфичне националне или регионалне потребе и најбољу расположиву праксу.

3. У циљу омогућавања ефикасног праћења и проналажења, свака уговорна страна ће захтевати да јединствене, безбедне, постојане идентификационе ознаке (у даљем тексту јединствена идентификациона ознака), као што су кодови или маркице буду причвршћене за или буду саставни део свих јединичних паковања и свих спољашњих паковања, у року од пет година за цигарете и у року од десет година за друге дуванске производе од дана ступања на снагу овог Протокола за уговорну страну.

4.1. Свака уговорна страна је дужна да, ради остварења циљева наведених у ставу 3, у склопу глобалног режима за праћење и проналажење, захтева да следеће информације буду доступне, било директно или путем линка, како би се странама помогло у утврђивању порекла дуванских производа, места преусмеравања њиховог кретања где је то могуће, као и да би се пратило и контролисало кретање дуванских производа и њихов правни статус:

- (а) датум и место производње;
- (б) производни објекат;
- (ц) машина коришћена за производњу дуванских производа;
- (д) производна серија или време производње;
- (е) име, фактура, број поруџбине и евиденција о плаћању од стране првог купца који није повезан са произвођачем;
- (ф) циљно тржиште за малопродају;
- (г) опис производа;
- (х) свако складиштење и шпедиција;
- (и) идентитет сваког познатог наредног купца; и
- (ј) предвиђена рута пошиљке, датум испоруке, одредиште испоруке, полазна тачка и прималац.

4.2 Информације у тач. (а), (б), (г) и где је то могуће (ф), треба да буду део јединствене идентификационе ознаке.

4.3 Када информација из тачке (ф) није доступна у време обележавања, уговорне стране ће захтевати укључивање таквих информација у складу са чланом 15. 2 (а) Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације.

5. Свака уговорна страна ће захтевати, у року наведеном у овом члану, да информације наведене у ставу 4. буду забележене у моменту производње или у тренутку првог отпремања пошиљке од стране сваког произвођача или у тренутку увоза на њену територију.

6. Свака уговорна страна ће обезбедити да јој информације забележене у складу са ставом 5. буду доступне путем везе са јединственим идентификационим ознакама прописаним ст. 3. и 4.

7. Свака уговорна страна дужна је да обезбеди да информације евидентиране у складу са ставом 5. овог члана, као и јединствене идентификационе ознаке које садрже те информације доступне у складу са ставом 6, буду укључене у формат који је утврдила или одобрила уговорна страна и њени надлежни органи.

8. Свака уговорна страна ће обезбедити да информације евидентиране према ставу 5. буду приступачне глобалном координатору за размену информација на захтев, у складу са ставом 9, преко стандардног електронског сигурног интерфејса са њеним националним и/или регионалним центром. Координатор за глобалну размену информација ће саставити и списак надлежних органа уговорних страна и ставити га на располагање свим уговорним странама.

9. Свака уговорна страна или надлежни орган:

(а) имаће приступ информацијама наведеним у ставу 4. благовремено, упућивањем питања координатору глобалне размене информација;

(б) захтеваће такву информацију само када је то неопходно ради откривања или спровођења истраге о незаконитој трговини дуванским производима;

(ц) неће безразложно задржавати информације;

(д) одговориће на захтеве за информацијама у вези са ставом 4, у складу са својим националним законом; и

(е) заштитиће и третираће као поверљиву, ако је тако међусобно договорено, сваку размењену информацију.

10. Свака уговорна страна ће захтевати даљи развој и ширење обима одговарајућег система за праћење и проналажење до тренутка када све дажбине, релевантни порези и, уколико је примерено, друге обавезе буду измирене у тренутку производње, увоза или окончања царинске контроле и акцизне контроле.

11. Уговорне стране ће сарађивати међусобно и са надлежним међународним организацијама, како су се споразумеле, у размени и развоју најбоље праксе у систему праћења и откривања, укључујући:

(а) олакшавање развоја, трансфера и набавке напредних технологија за праћење и проналажење, укључујући знање, вештине, способност и стручност;

(б) подршку за програме обуке и изградње капацитета за уговорне стране које изразе такву потребу; и

(ц) даљи развој технологије за обележавање и скенирање јединичних паковања и пакета дуванских производа, чинећи доступним информације наведене у ставу 4.

12. Обавезе које преузима уговорна страна неће испуњавати дуванска индустрија нити ће се делегирати дуванској индустрији.

13. Свака уговорна страна ће осигурати да њени надлежни органи, учествујући у режиму праћења и проналажења, сарађују са дуванском индустријом и онима који заступају интересе дуванске индустрије само у обиму који је неопходан за имплементацију овог члана.

14. Свака уговорна страна може да захтева да дуванска индустрија сноси све трошкове у вези са обавезама уговорне стране дефинисаним овим чланом.

Члан 9.

Вођење евиденције

1. Свака уговорна страна ће захтевати, уколико је примерено, да сва физичка и правна лица укључена у ланац снабдевања дуваном, дуванским

производима и опремом за производњу воде потпуну и тачну евиденцију свих релевантних трансакција. Таква евиденција мора да омогући потпуну следљивост материјала употребљених у производњи дуванских производа.

2. Свака страна ће, уколико је потребно, захтевати да лица која имају лиценцу у складу са чланом 6, пруже на захтев надлежних органа, следеће информације:

(а) опште информације о величини тржишта, тржишним кретањима, прогнозама и друге релевантне информације; и

(б) о количинама дуванских производа и опреме за производњу које су у власништву, под надзором или контролом носиоца лиценце, које се налазе у пореским и царинским складиштима у режиму транзита или претовара или одлагања плаћања царина, од дана подношења захтева.

3. У погледу дуванских производа и опреме за производњу који се продају или производе на територији уговорне стране за извоз, или су предмет бесцаринског кретања у транзиту или претовару на територији уговорне стране, свака уговорна страна ће, ако је примерено, захтевати да лица која имају лиценцу у складу са чланом 6, пруже на захтев надлежних органа у земљи отпремања, а у тренутку напуштања територије под њиховом контролом, следеће информације (електронски, где постоји инфраструктура):

(а) датум отпреме из последњег места физичке контроле производа;

(б) детаље који се тичу производа који се отпрема (укључујући бренд, количину, складиште);

(ц) намераване руте отпреме и одредиште;

(д) идентитет физичког или правног лица којима се производи испоручују;

(е) начин транспорта, укључујући и идентитет шпедитера;

(ф) очекивани датум доспећа пошиљке на циљно одредиште; и

(г) циљно тржиште за малопродају или коришћење.

4. Уколико је могуће, свака уговорна страна ће захтевати да трговци и узгајивачи дувана, изузев традиционалних узгајивача који раде на некомерцијалној основи, воде потпуне и тачне евиденције о свим релевантним трансакцијама у којима учествују, у складу са националним законом.

5. За потребе спровођења става 1, свака страна ће усвојити делотворне законске, извршне, административне или друге мере којима се прописује да се све евиденције:

(а) воде за период од најмање четири године;

(б) учине доступним надлежним органима; и

(ц) воде у формату, какав захтевају надлежни органи.

6. Свака уговорна страна ће, уколико је примерено и у складу са националним законом, успоставити са другим уговорним странама систем за размену свих података садржаних у евиденцијама које се воде у складу са овим чланом.

7. Уговорне стране ће настојати да сарађују, међусобно и са надлежним међународним организацијама, у сталном развоју и размени унапређених система за вођење евиденција.

Члан 10.

Безбедност и превентивне мере

1. Свака уговорна страна ће, према потреби, у складу са својим националним законом и циљевима Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације, захтевати да сва физичка и правна лица која подлежу члану 6. предузму потребне мере за спречавање преусмеравања дуванских производа у канале илегалне трговине укључујући, између осталог:

(а) извештавање надлежних органа:

(i) о прекограничним трансферима готовог новца у износима предвиђеним у националном закону или о прекограничним исплатама у натура; и

(ii) о свим "сумњивим трансакцијама"; и

(б) снабдевање дуванским производима или опремом за производњу само у количини сразмерној потражњи за таквим производима у оквиру циљног тржишта за малопродају или коришћење.

2. Свака уговорна страна ће, према потреби, у складу са својим националним законом и циљевима Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације, захтевати да се трансакције између физичких и правних лица која подлежу члану 6, дозволе само у валути и износу наведеним у фактури, и само кроз законске начине плаћања преко финансијских институција које се налазе на територији тржишта на коме се послује и да не смеју да се обављају било којим другим алтернативним системом наплате.

3. Уговорна страна може захтевати да се исплате од стране физичких или правних лица које подлежу члану 6, за материјал који се користи за производњу дуванских производа у њеној надлежности, дозволе само у истој валути и у износу наведеним у фактури, и само кроз законске начине плаћања преко финансијских институција које се налазе на територији тржишта на ком се послује и да не смеју да се обављају било којим другим алтернативним системом наплате.

4. Свака страна ће обезбедити да свако кршење одредби овог члана подлеже одговарајућим кривичним, грађанским или административним процедурама и ефикасним, сразмерним и дестимулатним санкцијама, укључујући, по потреби, суспензију или укидање лиценце.

Члан 11.

Продаја путем интернета, телефона или било којом другом технологијом у развоју

1. Свака страна ће захтевати да сва правна и физичка лица која се баве било којом трансакцијом у погледу дуванских производа путем интернета, телекомуникација или на неки други начин заснован на технологији у развоју, послују у складу са свим релевантним обавезама предвиђеним овим Протоколом.

2. Свака страна ће размотрити забрану малопродаје дуванских производа преко интернета, телекомуникација или на било који други начин продаје заснован на технологији у развоју.

Члан 12.

Слободне зоне и међународни транзит

1. Свака страна ће, у року од три године од дана ступања на снагу овог Протокола, успоставити ефикасну контролу над производњом и трансакцијама у вези са дуваном и дуванским производима у слободним зонама, уз коришћење свих одговарајућих мера предвиђених овим Протоколом.

2. Поред тога, забрањено је мешање и паковање дуванских производа заједно са недуванским производима у исти контејнер или било коју другу сличну транспортну јединицу у моменту изношења из слободних зона.

3. Свака страна, у складу са националним законом, на својој територији усваја и примењује контролне и верификационе мере на међународни транзит или претовар дуванских производа и опреме за производњу у складу са одредбама овог Протокола, у циљу спречавања незаконите трговине тим производима.

Члан 13.

Бесцаринска продаја

1. Свака страна ће применити ефикасне мере којима ће сваку бесцаринску продају да подреди свим релевантним одредбама овог Протокола, узимајући у обзир члан 6. Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације.

2. Најкасније пет година након ступања на снагу овог Протокола, Састанак уговорних страна ће на првој наредној седници обезбедити спровођење истраживања заснованог на доказима како би се утврдио обим незаконите трговине дуванским производима у вези са бесцаринском продајом тих производа. На основу резултата оваквог истраживања, Састанак уговорних стране размотриће увођење одговарајућих додатних мера.

ДЕО IV: КРИВИЧНА ДЕЛА**Члан 14.**

Незаконито понашање укључујући и кривична дела

1. Свака страна ће усвојити, у складу са основним начелима свог националног законодавства, законске и друге мере потребне да би следећа поступања могла да буду установљена као незаконита према домаћем закону:

(а) производња, велепродаја, посредовање, продаја, транспорт, дистрибуција, складиштење, шпедиција, увоз или извоз дувана, дуванских производа или опреме за производњу, супротно одредбама овог Протокола;

(б) (i) производња, велепродаја, посредовање, продаја, транспорт, дистрибуција, складиштење, шпедиција, увоз или извоз дувана, дуванских производа или производне опреме без плаћања одговарајућих царина, пореза и других дажбина или без постављања важећих фискалних маркица, јединствених идентификационих ознака, или других потребних ознака или налепница;

(ii) сва друга дела кријумчарења или покушаја кријумчарења дувана, дуванских производа или опреме за производњу који нису обухваћени ставом (б) (i);

(ц) (i) било који други облик незаконите производње дувана, дуванских производа и опреме за производњу или постављање лажних фискалних маркица, јединствених идентификационих ознака или других потребних ознака или налепница;

(ii) велепродаја, посредовање, продаја, транспорт, дистрибуција, складиштење, шпедиција, увоз или извоз незаконито произведеног дувана, незаконитих дуванских производа, производа са лажним фискалним маркицама и/или другим потребним ознакама или налепницама, или нелегалне опреме за производњу;

(д) мешање дуванских производа са недуванским производима током кретања кроз ланац снабдевања, у циљу прикривања или маскирања дуванских производа;

(е) мешање дуванских производа са недуванским производима у супротности са чланом 12.2 овог Протокола;

(ф) коришћење интернета, телекомуникација или било ког другог начина продаје на бази технологије у развоју, у супротности са одредбама овог Протокола;

(г) набавка дувана, дуванских производа или опреме за производњу преко лица које има лиценцу у складу са чланом 6, од особе која би требало да има, али нема лиценцу у складу са чланом 6;

(х) ометање било ког јавног службеника или овлашћеног службеника у вршењу дужности повезаних са спречавањем, одвраћањем, откривањем, истрагом или елиминисањем нелегалне трговине дуваном, дуванским производима или опремом за производњу;

(и) (i) давање било какве материјалне изјаве која је лажна, обмањујућа или непотпуна, или ускраћивање потребних информација било ком јавном службенику или овлашћеном службенику у извршавању задатака који се односе на спречавање, одвраћање, откривање, истрагу и елиминацију незаконите трговине дуваном, дуванским производима или опремом за производњу и када није у супротности са правом против самооптуживања;

(ii) давање погрешних информација на службеним обрасцима о опису, количини или вредности дувана, дуванских производа или опреме за производњу, или било којој другој информацији наведеној у Протоколу у циљу:

(а) избегавања плаћања одговарајућих царина, такси, пореза и других дажбина или

(б) наношења штете било којој мери контроле за спречавање, откривање, одвраћање, истраге или укидање незаконите трговине дуваном, дуванским производима и опремом за производњу;

(iii) пропуштање успостављања и вођења евиденције која је прописана овим Протоколом или вођење лажне евиденције; и

(j) праће прихода од незаконитог поступања које је утврђено као кривично дело у складу са ставом 2.

2. Свака страна ће, у складу са основним начелима свог домаћег законодавства, одредити који ће облик незаконитог понашања наведеног у ставу 1, или било ког другог понашања у вези са незаконитом трговином дувана, дуванских производа и опреме за производњу супротно одредбама овог Протокола, представљати кривично дело и усвојити законске и друге мере које могу бити неопходне да би таква одлука ступила на снагу.

3. Свака страна ће обавестити Секретаријат овог Протокола о својој одлуци који ће се облик незаконитог понашања наведених у ст. 1. и 2. сматрати кривичним делом у складу са ставом 2. и доставиће Секретаријату копије закона или њихов опис, којима став 2. ступа на снагу, као и све накнадне измене и допуне тих закона.

4. У циљу јачања међународне сарадње у борби против кривичних дела у вези са незаконитом трговином дуваном, дуванским производима и опремом за производњу, уговорне стране се подстичу да преиспитају своје националне законе о прању новца, узајамној правној помоћи и екстрадицији, узимајући у обзир релевантне међународне конвенције којима су приступиле, како би се осигурала ефикасност у спровођењу одредби овог Протокола.

Члан 15.

Одговорност правних лица

1. Свака уговорна страна ће усвојити такве мере, које сматра потребним у складу са својим правним начелима, да успостави одговорност физичких и правних лица за незаконито понашање, укључујући кривична дела утврђена чланом 14. овог Протокола.

2. Зависно од правних принципа сваке уговорне стране, одговорност правних лица може бити кривична, грађанска или административна.

3. Таква одговорност неће утицати на одговорност физичких лица која су умешана у незаконито поступање или су извршила кривична дела установљена у складу са националним законом и прописима и чланом 14. овог Протокола.

Члан 16.

Кривично гоњење и казне

1. Свака уговорна страна ће усвојити такве потребне мере, у складу са националним законодавством, да обезбеди да на физичка и правна лица која су одговорна за незаконито понашање, укључујући кривична дела установљена у складу са чланом 14, буду примењене ефикасне, сразмерне и дестимулативне кривичне или некривичне санкције, укључујући и новчане казне.

2. Свака уговорна страна ће настојати да обезбеди да сва дискрециона законска овлашћења у складу са домаћим законодавством која се односе на кривично гоњење лица због незаконитог понашања, укључујући и кривична дела успостављена у складу са чланом 14, буду искоришћена да би се повећала ефикасност спровођења законских мера у погледу таквог незаконитог понашања, укључујући кривична дела, а са посебним освртом на потребу да се обесхрабри такво незаконито понашање, укључујући и кривична дела.

3. Садржај овог Протокола неће утицати на начело да је опис незаконитог понашања, укључујући и кривична дела утврђена у складу са овим Протоколом, и одговарајуће правне заштите или других правних начела која контролишу законитост понашања, резервисан за домаћи закон уговорне стране и да такво незаконито понашање, укључујући и кривична дела, мора бити процесуирано и санкционисано у складу са тим законом.

Члан 17.

Наплата заплене

Уговорне стране треба да, у складу са својим домаћим законима, размотре усвајање законских и других мера које су неопходне да овласте надлежне органе да наплате износ сразмеран изгубљеним порезима и дажбинама од произвођача, дистрибутера, увозника или извозника заплењеног дувана, дуванских производа и/или опреме за производњу.

Члан 18.

Одлагање или уништавање

Сав одузети дуван, дувански производи и опрема за производњу биће уништени, користећи еколошке методе у највећој могућој мери, или отуђени у складу са националним законом.

Члан 19.

Специјалне истражне технике

1. Ако то дозвољавају основни принципи домаћег правног система, свака уговорна страна ће, у оквиру својих могућности и под условима прописаним домаћим законом, предузети неопходне мере да омогући коришћење контролисане испоруке и, где се сматра прикладним, коришћење других специјалних истражних техника, као што су електронски или други облици надзора и прикривене операције од стране надлежних органа на својој територији, а у циљу ефикасније борбе против илегалне трговине дуваном, дуванским производима и опремом за производњу.

2. Ради спровођења истраге кривичних дела утврђених у складу са чланом 14, уговорне стране се подстичу на закључивање, када је то потребно, одговарајућих билатералних или мултилатералних споразума или аранжмана за коришћење техника из става 1. у оквиру сарадње на међународном нивоу.

3. У одсуству споразума или аранжмана поменутих у ставу 2, одлуке да користе такве специјалне истражне технике на међународном нивоу доносе се од случаја до случаја и могу, када је то потребно, да узму у обзир финансијске аранжмане и договоре у погледу остваривања надлежности заинтересованих страна.

4. Уговорне стране препознају важност и потребу за међународном сарадњом и помоћи у овом подручју и сарађују међусобно и са међународним организацијама у развоју капацитета за постизање циљева из овог члана.

ДЕО V: МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Члан 20.

Општа размена информација

1. Уговорне стране ће, у циљу постизања циљева овог Протокола, у склопу инструмента извештавања Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације о релевантним информацијама, извештавати, у складу са домаћим законом и када је примерено, између осталог, о питањима као што су:

(а) у збирном облику, детаљи о заплени дувана, дуванских производа и опреме за производњу, количини, вредности заплена, опису производа, датумима и местима производње и избегнутим порезима;

(б) увоз, извоз, транзит, продаја са плаћеним порезом и бесцаринска продаја и количина или вредност производње дувана, дуванских производа или опреме за производњу;

(ц) трендови, методе прикривања и начин деловања коришћени у незаконитој трговини дувана, дуванских производа или опреме за производњу; и

(д) било које друге релевантне информације, према споразуму уговорних страна.

2. Уговорне стране ће сарађивати међусобно и са надлежним међународним организацијама на изградњи капацитета уговорних страна за прикупљање и размену информација.

3. Уговорне стране ће сматрати наведене информације поверљивим и користити их рестриктивно, осим ако није другачије наведено од уговорне стране која преноси информацију.

Члан 21.

Спровођење размене информација

1. Уговорне стране ће, у складу са домаћим законом или неким важећим међународним уговорима, уколико је примерено, на сопствену иницијативу или на захтев уговорне стране која образложи да је таква информација неопходна у циљу откривања или истраге незаконите трговине дуваном, дуванским производима или опремом за производњу, размењивати следеће податке:

(а) евиденцију издатих лиценци за физичка и правна лица о којима је реч;

(б) информације за идентификацију, праћење и гоњење физичких или правних лица укључених у илегалну трговину дувана, дуванских производа и опреме за производњу;

(ц) евиденције о истрагама и кривичном гоњењу;

(д) евиденције исплата за увоз, извоз или бесцарински промет дувана, дуванских производа и опреме за производњу; и

(е) детаље о запленама дувана, дуванских производа или опреме за производњу (укључујући према потреби број предмета, количине, вредност заплене, опис производа, укључене субјекте, датум и место производње) и начину деловања (укључујући превозна средства, прикривање, руте и проналажење).

2. Информације добијене од уговорних страна на основу овог члана користе се искључиво за испуњење циљева овог Протокола. Уговорне стране могу назначити да се таква информација не може пренети без сагласности стране која пружа информације.

Члан 22.

Размена информација: поверљивост и заштита података

1. Свака страна је дужна да именује компетентне надлежне органе којима се достављају подаци из чл. 20, 21. и 24. и обавестиће уговорне стране о том именовану преко Секретаријата Конвенције.

2. Размена информација у оквиру овог Протокола подлеже националном закону у вези поверљивости и приватности. Уговорне стране ће штитити, како се међусобно усагласе, сваку поверљиву информацију која се размењује.

Члан 23.

Помоћ и сарадња: обука, техничка помоћ и сарадња у научним, техничким и технолошким питањима

1. Уговорне стране сарађују, међусобно и/или преко надлежних међународних и регионалних организација у обезбеђивању обуке, техничке помоћи и сарадње у научним, техничким и технолошким питањима, у циљу остварења циљева овог Протокола, према заједничком договору. Таква помоћ може укључити пренос знања или одговарајуће технологије у области прикупљања информација, спровођења закона, праћења и проналажења, управљања информацијама, заштите личних података, забрана, електронског надзора, форензичке анализе, узајамне правне помоћи и изручења.

2. Уговорне стране могу, по потреби, закључити билатералне, мултилатералне или друге уговоре или аранжмане у циљу унапређења обуке, техничке помоћи и сарадње у научним, техничким и технолошким питањима узимајући у обзир потребе уговорних страна - земаља у развоју и земаља чије су привреде у транзицији.

3. Стране ће сарађивати, по потреби, у развоју и истраживању могућности за идентификацију тачног географског порекла заплењеног дувана и дуванских производа.

Члан 24.

Помоћ и сарадња: истрага и гоњење кривичних дела

1. Уговорне стране, у складу са својим домаћим законом, предузимају све неопходне мере уколико је примерено, да ојачају сарадњу путем мултилатералних, регионалних или билатералних аранжмана за спречавање, откривање, истрагу, гоњење и кажњавање физичких или правних лица која се баве незаконитом трговином дувана, дуванских производа и опреме за производњу.

2. Свака уговорна страна ће обезбедити да управни и регулаторни органи, органи спровођења закона и други органи власти посвећени борби против незаконите трговине дуваном, дуванским производима и опремом за производњу (укључујући, где домаћи закон дозвољава, правосудне органе), међусобно сарађују и размењују релевантне информације на националном и међународном нивоу према условима прописаним домаћим законом.

Члан 25.

Заштита суверенитета

1. Уговорне стране ће извршавати своје обавезе из овог Протокола на начин који је у складу са принципима суверене једнакости и територијалног интегритета држава и немешања у унутрашње послове других држава.

2. Овим Протоколом се не дозвољава уговорној страни да на територији друге државе преузме надлежност и извршење функција које су резервисане искључиво за органе власти те државе према њеном домаћем закону.

Члан 26.

Надлежност

1. Свака уговорна страна ће усвојити потребне мере како би успоставила своју надлежност над кривичним делима утврђеним према члану 14. када је кривично дело учињено:

(а) на територији те земље или

(б) на броду који плови под заставом те уговорне стране или ваздухоплову који је регистрован по законима те уговорне стране, у време када је кривично дело почињено.

2. Сходно члану 25, уговорна страна може успоставити своју надлежност над било којим кривичним делом када је:

(а) кривично дело учињено на штету те уговорне стране;

(б) кривично дело учињено од стране држављанина те уговорне стране или лица без држављанства које има пребивалиште на њеној територији; или

(ц) кривично дело једно од оних утврђених у складу са чланом 14. и почињено ван њене територије у циљу извршења неког од кривичних дела утврђених у складу са чланом 14. унутар њене територије.

3. За потребе члана 30, свака уговорна страна ће усвојити потребне мере како би успоставила своју надлежност над кривичним делима утврђеним у

складу са чланом 14, када је наводни починилац присутан на њеној територији, а она га не изручује искључиво на основу тога што је њен држављанин.

4. Свака уговорна страна може да усвоји потребне мере како би успоставила своју надлежност над кривичним делима установљеним у складу са чланом 14, када је наводни починилац присутан на њеној територији, а не изручује га.

5. Ако је уговорна страна која остварује своју надлежност према ставу 1. или 2. обавештена или је на други начин сазнала да једна или више других уговорних страна воде истрагу, кривично гоне или воде судски поступак у погледу истог дела, надлежни органи тих земаља ће, у мери у којој је примерено, консултовати једни друге у циљу координације својих активности.

6. Не доводећи у питање норме општег међународног права, овај Протокол не искључује остваривање било које кривичне надлежности уговорне стране успостављене у складу са домаћим законом.

Члан 27.

Сарадња у спровођењу закона

1. Свака страна ће усвојити, у складу са својим домаћим правним и административним системима, ефикасне мере да:

(а) унапреди и, тамо где је неопходно, успостави канале комуникације између надлежних органа, агенција и служби у циљу олакшавања безбедне и брзе размене информација о свим аспектима кривичних дела утврђених у складу са чланом 14;

(б) обезбеди ефикасну сарадњу између надлежних органа, агенција, царине, полиције и других агенција за спровођење закона;

(ц) сарађује са другим уговорним странама у спровођењу истрага у конкретним случајевима у погледу кривичних дела утврђених у складу са чланом 14. у вези са:

(i) идентитетом, пребивалиштем и активностима лица осумњичених за умешаност у таква кривична дела или локацијом других повезаних лица;

(ii) кретањем добити од криминала или имовине стечене извршењем таквих дела; и

(iii) кретањем имовине, опреме или других средстава који су коришћени или за које је постојала намера да буду коришћени у извршењу таквих кривичних дела;

(д) обезбеди, када је примерено, неопходна средства или количине супстанци за потребе анализе или истраге;

(е) олакша ефикасну координацију између надлежних органа, агенција и служби и промовише размену особља и других стручњака, укључујући, у складу са билатералним споразумима или аранжманима између заинтересованих страна, и постављање службеника за везу;

(ф) размењује релевантне информације са другим уговорним странама о одређеним средствима и методама које физичка или правна лица користе у извршењу таквих кривичних дела, укључујући, где је применљиво, путеве и транспортна средства и употребу лажних идентитета, измењених или лажних докумената или других средстава за прикривање својих активности; и

(г) размењује релевантне информације и координира административне и друге одговарајуће мере у циљу раног откривања кривичних дела утврђених у складу са чланом 14.

2. У циљу постизања циљева овог Протокола, уговорне стране ће размотрити могућност закључења билатералних или мултилатералних споразума или аранжмана о директној сарадњи између органа за спровођење закона, а где такви споразуми или аранжмани већ постоје, њихове измене и допуне у складу са тим циљем. У одсуству таквих споразума или аранжмана између уговорних страна, уговорне стране могу овај Протокол посматрати као основу за међународну сарадњу у примени закона у односу на кривична дела обухваћена овим Протоколом. Кад год је примерено, уговорне стране ће у потпуности искористити споразуме или аранжмане, укључујући и међународне или регионалне организације, како би унапредиле сарадњу између својих служби за спровођење закона.

3. Стране ће настојати да у оквиру својих могућности сарађују да би одговориле на транснационалну незакониту трговину дуванским производима извршену употребом савремене технологије.

Члан 28.

Узајамна административна помоћ

У складу са својим домаћим правним и административним системима, уговорне стране ће једна другој, било на захтев или на сопствену иницијативу, обезбедити информације да би осигурале правилну примену царинских и других релевантних закона у циљу спречавања, откривања, истраге, гоњења и сузбијања незаконите трговине дуваном, дуванским производима и опремом за производњу. Уговорне стране ће наведене информације сматрати поверљивим и рестриктивно их употребљавати, осим уколико није другачије назначено од стране која информацију доставља. Такве информације могу да обухватају:

(а) нове царинске и друге технике спровођења закона доказане ефикасности;

(б) нове трендове, средства или методе ангажовања у незаконитој трговини дуваном, дуванским производима и опремом за производњу;

(ц) робу за коју се зна да је предмет незаконите трговине дуваном, дуванским производима и опремом за производњу, као и детаље о опису, паковању, складиштењу и транспорту и методама коришћеним у вези са том робом;

(д) физичка или правна лица за која се зна да су извршила или су учествовала у извршењу кривичног дела одређеног у складу са чланом 14; и

(е) све друге податке који би помогли надлежним агенцијама у процени ризика у сврху контроле и других видова спровођења.

Члан 29.

Узајамна правна помоћ

1. Уговорне стране ће пружити једна другој најширу могућу правну помоћ у истрази, гоњењу и судском поступку у вези са кривичним делима утврђеним у складу са чланом 14. овог Протокола.

2. Узајамна правна помоћ ће се пружати у највећој могућој мери у складу са релевантним законима, уговорима, споразумима и договорима уговорне стране којој се упућује захтев за помоћ у погледу истрага, гоњења и судских поступака у вези са кривичним делима за која се правна лица сматрају одговорним у складу са чланом 15. овог Протокола у уговорној страни која упућује захтев.

3. Узајамна правна помоћ која се пружа у складу са овим чланом може се тражити за неки од следећих циљева:

- (а) узимање доказа или исказа од појединаца;
- (б) уручивање судских докумената;
- (ц) извршења претреса и заплена, као и замрзавања имовине;
- (д) испитивања објеката и локација;
- (е) достављања информација, доказног материјала и налаза вештака;

(ф) обезбеђивања оригинала или оверених копија релевантних докумената и извода из евиденција, укључујући државне, банковне, финансијске, привредне или пословне евиденције;

(г) утврђивање или проналажење имовинске користи стечене кривичним делима, као и имовине, средстава којима су та дела почињена или других ствари које могу послужити као доказ у доказне сврхе;

(х) олакшавања добровољног појављивања лица у уговорној страни која упућује захтев;

(и) било која друга врста помоћи која није у супротности са домаћим законодавством уговорне стране којој се упућује захтев.

4. Овај члан неће утицати на обавезе које произилазе из другог уговора, билатералног или мултилатералног, који регулише или ће регулисати, у целини или делимично, узајамну правну помоћ.

5. Ст. од 6. до 24. ће се, на бази реципроцитета, примењивати на захтеве упућене сходно овом члану ако уговорне стране у питању нису везане уговором или међудржавним споразумом о узајамној правној помоћи. Ако су уговорне стране везане таквим уговором или међувладиним споразумом, примењиваће се одговарајуће одредбе тог уговора, осим уколико се уговорне стране сложе да уместо њих примењују ст. од 6. до 24. Уговорне стране се подстичу на примену ових ставова ако се њима олакшава сарадња.

6. Уговорне стране ће одредити централни орган који има одговорност и овлашћење да прима захтеве за узајамну правну помоћ и да их извршава или

их прослеђује надлежним органима ради извршења. Када уговорна страна има посебан регион или територију са посебним системом за узајамну правну помоћ, она може да одреди и посебан централни орган који ће имати исте функције за тај регион или територију. Централни органи треба да обезбеде брзо и правилно извршење или прослеђивање примљених захтева. У случајевима када централни орган прослеђује захтев надлежном органу на извршење, подстицаће брзо и правилно извршење захтева од стране надлежног органа. Свака уговорна страна ће, у тренутку приступања, прихватања, одобрења, формалног потврђивања или ратификације овог Протокола обавестити шефа Секретаријата Конвенције о централном органу одређеном за ову сврху. Пренос захтева за узајамну правну помоћ и свака комуникација у вези са тим ће се вршити између централних органа које одреде уговорне стране. Овај захтев неће утицати на право уговорних страна да захтевају да такви захтеви и комуникација буду упућене дипломатским путем, а у хитним случајевима, када су уговорне стране сагласне, и ако је могуће, путем одговарајућих међународних организација.

7. Захтеви се подnose у писаној форми или, тамо где је то могуће, било којим средством које може да остави писани траг на језику прихватљивом за уговорну страну којој се упућује захтев, под условима који омогућавају да уговорна страна утврди аутентичност захтева. Језик (или језици) прихватљив за уговорну страну биће назначен шефу Секретаријата Конвенције у тренутку приступања, прихватања, одобрења, формалне потврде или ратификације овог Протокола. У хитним случајевима, када су се уговорне стране усагласиле, захтеви могу бити упућени и усмено, али ће без одлагања бити потврђени у писаној форми.

8. Захтев за узајамну правну помоћ треба да садржи:

(а) идентитет органа који подноси захтев;

(б) предмет и природу истраге, кривичног гоњења или судског поступка на коју се захтев односи и име и функцију органа који спроводи такву истрагу, кривично гоњење или судски поступак;

(ц) сажетак релевантних чињеница, осим ако се захтевом тражи уручење судских докумената;

(д) опис тражене помоћи и појединости о нарочитиј процедури коју уговорна страна која упућује захтев жели да буде примењена;

(е) где је то могуће, идентитет, локацију и националност лица у питању;

(ф) сврху за коју се траже доказ, информације или деловање; и

(г) одредбе домаћег закона које се односе на кривично дело и предвиђену казну.

9. Уговорна страна којој се упућује захтев може тражити додатне информације када је то потребно да би се захтев испунио у складу са њеним домаћим законодавством или када то може да олакша извршење таквог захтева.

10. Захтев ће се извршавати у складу са домаћим законодавством уговорне стране којој се упућује захтев, до степена до ког није у супротности са

њеним домаћим законодавством, и када је то могуће, у складу са процедурама наведеним у захтеву.

11. Страна која упућује захтев неће преносити или користити информације или доказе које даје уговорна страна којој се упућује захтев за истраге, кривична гоњења или судске поступке изузев оних наведених у захтеву без претходног пристанка уговорне стране којој се упућује захтев. Ништа у овом ставу не спречава уговорну страну која упућује захтев да у својој процедури открије информације или доказе који су ослобађајући за окривљену особу. У том случају, уговорна страна која упућује захтев обавештава уговорну страну којој се упућује захтев пре откривања информација и, ако се то захтева, консултује се са уговорном страном којој се упућује захтев. Уколико, у изузетном случају, претходно обавештење није могуће, уговорна страна која упућује захтев ће обавестити другу уговорну страну о том открићу без одлагања.

12. Уговорна страна која упућује захтев може захтевати да уговорна страна којој се упућује захтев чува као поверљиве чињенице и суштину захтева, осим у мери неопходној за извршење захтева. Ако уговорна страна којој се упућује захтев не може да испуни захтеве поверљивости, она ће одмах обавестити уговорну страну која упућује захтев.

13. Где год је могуће и у складу са основним принципима домаћег законодавства, када се појединац налази на територији једне уговорне стране, а треба да буде саслушан као сведок или вештак од стране судских власти друге уговорне стране, прва страна може, на захтев друге, дозволити да се саслушање спроведе путем видео конференције уколико није могуће или пожељно да се дотично лице појави на територији уговорне стране која упућује захтев. Уговорне стране могу да се договоре да саслушање спроведе орган уговорне стране која упућује захтев у присуству судског органа уговорне стране којој се упућује захтев.

14. Узајамна правна помоћ може да се одбије:

(а) ако захтев није поднет у складу са одредбама овог члана;

(б) ако уговорна страна којој се упућује захтев сматра да постоји могућност да извршење захтева угрожава њен суверенитет, безбедност, јавни поредак или друге битне интересе;

(ц) ако би домаћим законом уговорне стране којој се упућује захтев било забрањено да њени надлежни органи изврше затражене активности у односу на било које слично кривично дело, које је било предмет истраге, кривичног гоњења или судског поступка у њиховој надлежности;

(д) ако захтев укључује кривично дело за које је максимална казна у уговорној страни којој се упућује захтев мања од две године затвора или другог начина лишавања слободе или ако уговорна страна којој се упућује захтев, просуди да би пружање помоћи оптеретило њене ресурсе у мери несразмерној тежини кривичног дела; или

(е) ако би то било у супротности са правним системом који се односи на одобрење узајамне правне помоћи уговорне стране којој се упућује захтев.

15. Свако одбијање узајамне правне помоћи мора се образложити.

16. Уговорна страна неће одбити да пружи међусобну правну помоћ прописану овим чланом на основу банкарске тајне.

17. Уговорне стране не могу да одбију захтев за међусобну правну помоћ само на основу тога што се сматра да дело укључује и фискална питања.

18. Уговорне стране могу одбити да пруже међусобну правну помоћ прописану овим чланом на основу одсуства двоструког криминалитета. Међутим, уговорна страна којој се упућује захтев, када то сматра одговарајућим, може пружати помоћ, у мери у којој је то одлучила по сопственом нахођењу, без обзира на то да ли би предметно деловање представљало кривично дело према њеном домаћем закону.

19. Уговорна страна којој се упућује захтев за узајамну правну помоћ извршава захтев што је пре могуће и, ако је могуће, потпуно се држи рокова које је предложила и у захтеву образложила уговорна страна која захтев упућује. Уговорна страна којој се упућује захтев ће одговорити на оправдане захтеве уговорне стране која захтев упућује у вези са напретком у извршењу захтева. Уговорна страна која захтев упућује ће благовремено обавестити уговорну страну којој се упућује захтев, када тражена помоћ више није потребна.

20. Уговорна страна којој се упућује захтев може одложити захтев за узајамну правну помоћ ако смета истражи, гоњењу или судском процесу који је у току.

21. Пре него што одбије захтев сходно ставу 14. или одложи његово извршење на основу става 20, уговорна страна којој се упућује захтев ће се консултовати са уговорном страном која упућује захтев да би размотриле да ли се помоћ може одобрити под условима које уговорна страна којој се упућује захтев сматра неопходним. Ако уговорна страна која упућује захтев прихвати помоћ под тим условима, ти се услови поштују.

22. Уобичајене редовне трошкове испуњења захтева сносиће уговорна страна којој се упућује захтев, осим ако није другачије договорено од стране уговорних страна. Ако су за испуњење захтева потребни знатни или неуобичајени трошкови, уговорне стране ће се консултовати да утврде услове и рокове под којима ће захтев бити извршен, као и начин на који ће се покрити трошкови.

23. У случају захтева, уговорна страна којој се упућује захтев:

(а) обезбеђује уговорној страни која упућује захтев копије државних записа, докумената или информација које поседује и које су према њеном домаћем законодавству доступни јавности; и

б) може, по свом нахођењу, да достави уговорној страни која упућује захтев у целини, делимично или под условима које сматра прикладним, копије сваке државне евиденције, докумената или информација које поседује а који према њеном домаћем законодавству нису доступни широј јавности.

24. Уговорне стране ће размотрити, по потреби, могућност закључивања билатералних или мултилатералних споразума или аранжмана који ће подржати, унапредити практичан ефекат, или побољшати одредбе овог члана.

Члан 30.

Изручење

1. Овај члан ће се примењивати на кривична дела утврђена у складу са чланом 14. овог Протокола када:

(а) се лице које је предмет захтева за изручење налази на територији стране којој се упућује захтев;

(б) је кривично дело за које се тражи изручење кажњиво по домаћем закону обе уговорне стране и оне која упућује и оне којој се захтев упућује; и

(ц) се кривично дело кажњава максималном казном затвора или другим видом лишавања слободе од најмање четири године или тежом казном за краћи период ако су се дотичне уговорне стране договориле на основу билатералних и мултилатералних уговора или других међународних споразума.

2. Свако од кривичних дела на које се примењује овај члан ће се сматрати, као дело које подлеже изручењу, укљученим у сваки уговор о изручењу који постоји између уговорних страна. Уговорне стране се обавезују да укључе ова дела као кривична дела која подлежу изручењу у сваки уговор о изручењу који ће између њих бити закључен.

3. Ако уговорна страна која условљава изручење постојањем уговора прими захтев за изручење од друге уговорне стране са којом нема уговор о изручењу, она може посматрати овај Протокол као правни основ за изручење у вези са било којим кривичним делом на које се примењује овај члан.

4. Уговорне стране које не условљавају изручење постојањем уговора између себе ће препознавати кривична дела на које се примењује овај члан као кривична дела која подлежу изручењу.

5. Изручење подлеже условима предвиђеним домаћим законом уговорне стране којој се упућује захтев или условима важећих споразума о изручењу, укључујући, између осталог, услове у вези са минималном казном неопходном за изручење и основа по коме уговорна страна којој се упућује захтев може да одбије изручење.

6. Уговорне стране ће, у складу са својим домаћим законом, настојати да убрзају поступак изручења и да поједноставе доказни поступак у вези сваког кривичног дела на које се овај члан примењује.

7. Ако уговорна страна не изручи наводног починиоца који се налази на њеној територији, у вези кривичног дела на које се примењује овај члан - само на основу тога што је то лице њен држављанин, биће, на захтев уговорне стране која упућује захтев, у обавези да достави предмет, без непотребног одлагања својим надлежним органима у циљу кривичног гоњења. Ти органи ће донети одлуку и спровести поступак на исти начин као у случају било ког другог дела сличне природе, у складу са домаћим законом те уговорне стране. Уговорне стране у питању ће међусобно сарађивати, нарочито у процедуралним питањима и прикупљању доказа, како би се обезбедила ефикасност таквог гоњења.

8. Кад је уговорној страни дозвољено према домаћем закону да изручи или на други начин преда неког свог држављанина само под условом да ће та

особа бити враћена на територију те уговорне стране да служи казну изречену као резултат суђења или поступка за који је изручење или предаја лица била тражена и када се са овом опцијом и свим другим условима који се могу сматрати прикладним слажу уговорна страна којој се упућује захтев и уговорна страна која тражи изручење лица, такво условно изручење или предаја ће бити довољни за испуњење обавеза утврђених у ставу 7.

9. Уколико изручење које се тражи у циљу извршења казне буде одбијено због тога што је тражено лице држављанин уговорне стране којој се упућује захтев, уговорна страна којој се захтев упућује, уколико је то у складу са њеним законима, размотриће на захтев уговорне стране која тражи изручење, могућност извршења казне, или преосталог дела казне, изречене према законима уговорне стране која упућује захтев.

10. Сваком лицу против кога се поступак спроводи у вези са неким кривичним делом на које се овај члан примењује, гарантује се поштено поступање у свим фазама поступка, укључујући уживање свих права и гаранција прописаних домаћим законом уговорне стране на чијој се територији то лице налази.

11. У овом Протоколу ништа се неће тумачити као наметање обавезе изручења ако уговорна страна којој се упућује захтев има довољно основа за веровање да је захтев поднет у циљу гоњења или кажњавања неког лица због његовог пола, расе, вере, националности, етничког порекла или политичких уверења, или да би испуњавање захтева нанело штету положају те особе због било којег од ових разлога.

12. Уговорне стране могу да не одбију захтев за изручење искључиво на основу тога што се сматра да предметно кривично дело укључује и фискална питања.

13. Пре него се одбије изручење, уговорна страна којој се упућује захтев ће, уколико је то примерено, консултовати уговорну страну која упућује захтев да би јој пружила довољно могућности да изложи своје ставове и да пружи информације релевантне за своје тврдње.

14. Уговорне стране ће настојати да закључе билатералне и мултилатералне споразуме или аранжмане за извршење или унапређење ефикасности изручења. Ако су уговорне стране обавезане постојећим уговорима или међувладиним аранжманима, примениће одговарајуће одредбе тог уговора или међудржавног аранжмана осим ако се уговорне стране сагласе да уместо њих примењују ст. 1. до 13. овог члана.

Члан 31.

Мере за обезбеђивање изручења

1. Према свом домаћем закону и уговорима о изручењу, уговорна страна којој се упућује захтев може, након што се увери да околности то налажу и да су хитне, а по захтеву уговорне стране која упућује захтев, притворити лице чије се изручење тражи и које се налази на њеној територији, или предузети друге одговарајуће мере како би се осигурало њено присуство у поступку изручења.

2. О мерама које се предузимају у складу са ставом 1. обавестиће, у складу са националним законом, по потреби и без одлагања, уговорну страну која упућује захтев.

3. Свако лице против кога се предузимају мере у складу са ставом 1, мора имати право да:

(а) комуницира без одлагања са најближим одговарајућим представником државе чији је држављанин или, ако је то лице без држављанства, државе на чијој територији има боравиште/пребивалиште; и

(б) буде посећено од стране представника те државе.

VI ДЕО: ИЗВЕШТАВАЊЕ

Члан 32.

Извештавање и размена информација

1. Свака страна ће подносити за потребе Састанка уговорних страна, преко Секретаријата Конвенције, периодичне извештаје о примени овог Протокола.

2. Облик и садржај тих извештаја утврдиће се на Састанку уговорних страна. Ови ће извештаји бити део редовног инструмента извештавања Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације.

3. Садржај периодичних извештаја из става 1, биће утврђен имајући у виду, између осталог, следеће:

(а) информације о законодавним, извршним, административним или другим мерама које су предузете за примену овог Протокола;

(б) информације, када је примерено, о било каквим ограничењима или препрекама са којима се суочавају у имплементацији овог Протокола и о мерама предузетим за превазилажење тих препрека;

(ц) информације, када је примерено, о финансијској и техничкој помоћи обезбеђеној, примљеној или траженој за активности које се односе на елиминацију незаконите трговине дуванским производима; и

(д) информације наведене у члану 20.

У оним случајевима када су релевантни подаци већ прикупљени у оквиру механизма извештавања Конференције уговорних страна, на Састанку уговорних страна неће се дуплирати ови напори.

4. На Састанку уговорних страна ће се, на основу чл. 33. и 36, размотрити начини за пружање помоћи уговорним странама - земљама у развоју и земљама са привредама у транзицији на њихов захтев, у испуњавању обавезе из овог члана.

5. Извештавање о подацима према овим члановима подлеже националним законима који регулишу поверљивост и приватност. Уговорне стране ће штитити, према међусобном договору, сваку поверљиву информацију која се пријављује или размењује.

ДЕО VII: ИНСТИТУЦИОНАЛНИ АРАНЖМАНИ И ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ

Члан 33.

Састанак уговорних страна

1. Састанак уговорних страна се оснива овим Протоколом. Прву седницу Састанка уговорних страна сазваће Секретаријат Конвенције непосредно пре или непосредно после следећег редовног заседања Конференције уговорних страна након ступања на снагу овог Протокола.

2. Након тога, Секретаријат Конвенције ће сазивати редовне седнице Састанка уговорних страна непосредно пре или непосредно после редовног заседања Конференције уговорних страна.

3. Ванредне седнице Састанка уговорних страна ће се одржавати у другом термину када Састанак уговорних страна сматра неопходним или на писмени захтев било које уговорне стране, под условом да, у року од шест месеци од дана подношења захтева најмање једна трећина уговорних страна подржи захтев који им пренесе Секретаријат Конвенције.

4. Пословник и финансијски правилник Конференције уговорних страна Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације примењиваће се и на Састанак уговорних страна, осим ако Састанак уговорних страна одлучи другачије.

5. Састанак уговорних страна ће редовно процењивати спровођење Протокола и доносити одлуке које су неопходне за унапређење његовог ефикасног спровођења.

6. Састанак уговорних страна одлучује о нивоу и механизму добровољно процењених доприноса уговорних страна Протокола за примену овог Протокола, као и другим могућим средствима за његово спровођење.

7. На сваком редовном заседању, Састанак уговорних страна ће консензусом усвојити буџет и план рада за финансијски период до следећег редовног заседања, који ће бити одвојени од буџета и плана рада Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације.

Члан 34.

Секретаријат

1. Секретаријат Конвенције биће Секретаријат овог Протокола.

2. Функције Секретаријата Конвенције у вези са његовом улогом Секретаријата овог Протокола ће бити да:

(а) припрема седнице Састанка уговорних страна и свих пратећих тела, као и радних група и других тела утврђених на Састанку уговорних страна и обезбеђује услуге које затраже;

(б) прима, анализира, преноси и обезбеђује повратне информације о добијеним извештајима у складу са овим Протоколом заинтересованим уговорним странама и Састанку уговорних страна и олакша размену информација између уговорних страна;

(ц) обезбеди подршку уговорним странама, посебно уговорним странама - земљама у развоју и земљама са привредама у транзицији, на њихов захтев, у сакупљању, комуникацији и размени информација које су у складу са одредбама овог Протокола, и помоћ у идентификацији расположивих ресурса који омогућавају спровођење обавеза из овог Протокола;

(д) припрема и подноси извештаје о својим активностима предвиђених овим Протоколом по смерницама Састанка уговорних страна;

(е) обезбеди, у складу са смерницама Састанка уговорних страна, неопходну координацију са надлежним међународним и регионалним међувладиним организацијама и другим телима;

(ф) склопи, по упутству Састанка уговорних страна, оне административне или уговорне аранжмане који су потребни за ефикасно обављање његових функција Секретаријата овог Протокола;

(г) прима и разматра пријаве међународних и невладиних организација које желе да буду акредитоване као посматрачи на Састанку уговорних страна, ако пруже гаранцију да нису повезане са дуванском индустријом, и подноси прегледане пријаве Састанку уговорних страна на разматрање; и

(х) обавља друге функције Секретаријата утврђене овим Протоколом, као и друге функције које може да одреди Састанак уговорних страна.

Члан 35.

Односи између Састанка уговорних страна и међувладиних организација

У циљу обезбеђења техничке и финансијске сарадње за постизање циљева овог Протокола, Састанци уговорних страна могу затражити сарадњу са надлежним међународним и регионалним међувладиним организацијама, укључујући финансијске и развојне институције.

Члан 36.

Финансијска средства

1. Уговорне стране признају значајну улогу коју финансијска средства играју у постизању циља овог Протокола и потврђују значај члана 26. Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације у остваривању циљева Конвенције.

2. Свака уговорна страна ће обезбедити финансијску подршку по основу својих националних активности намењених за постизање циља овог Протокола, у складу са својим националним плановима, приоритетима и програмима.

3. Уговорне стране ће промовисати када је примерено, коришћење билатералних, регионалних, субрегионалних и других мултилатералних канала да би обезбедиле средства за јачање капацитета уговорних страна – земаља у развоју и земаља у транзицији у циљу испуњења циљева овог Протокола.

4. Не доводећи у питање члан 18, уговорне стране се подстичу, у складу са националним законима и политикама и где је то примерено, да користе одузету добит стечену кривичним делом у вези са незаконитом трговином дуваном, дуванским производима и опремом за производњу, за постизање циљева постављених у овом Протоколу.

5. Уговорне стране заступљене у релевантним регионалним и међународним међувладиним организацијама и финансијским и развојним институцијама подстицаће ове субјекте да пружају финансијску помоћ уговорним странама - земљама у развоју и земљама са привредама у транзицији како би им помогли у испуњавању обавеза из овог Протокола, без ограничавања права учешћа у овим организацијама.

6. Уговорне стране су сагласне:

(а) да би помогле странама у испуњавању обавеза из овог Протокола, мобилисаће и употребиће све релевантне потенцијалне и постојеће расположиве ресурсе за активности везане за циљеве овог Протокола у корист свих уговорних страна, посебно земаља у развоју и са привредом у транзицији; и

(б) Секретаријат Конвенције ће саветовати уговорне стране - земље у развоју и земље са привредом у транзицији, на њихов захтев, о расположивим изворима финансирања ради лакшег спровођења обавеза које проистичу из овог Протокола.

7. Уговорне стране могу захтевати да дуванска индустрија сноси било које трошкове у вези са обавезама уговорне стране да оствари циљеве овог Протокола, у складу са чланом 5.3 Оквирне Конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације.

8. Уговорне стране ће настојати, у складу са својим домаћим законодавством, да постигну самофинансирање спровођења овог Протокола, између осталог наметањем пореза и других облика накнада за дуванске производе.

ДЕО VIII: РЕШАВАЊЕ СПОРОВА

Члан 37.

Решавање спорова

Решавање спорова између уговорних страна у вези са тумачењем или применом овог Протокола регулисано је чланом 27. Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације.

ДЕО IX: РАЗВОЈ ПРОТОКОЛА

Члан 38.

Измене и допуне овог Протокола

1. Свака уговорна страна може предложити измене и допуне Протокола.

2. Измене и допуне овог Протокола биће размотране и усвојене на Састанку уговорних страна. Текст сваке предложене измене и допуне на овај Протокол ће бити прослеђен уговорним странама од стране Секретаријата Конвенције најмање шест месеци пре састанка на коме се предлаже на усвајање. Секретаријат Конвенције ће такође доставити предложене измене и допуне потписницима овог Протокола, а као информацију и депозитару.

3. Стране ће уложити све напоре да се постигне споразум у форми консензуса око сваке предложене измене и допуне на овај Протокол. Уколико сви напори за постизање консензуса буду исцрпљени, а не постигне се

споразум, измена и допуна ће у крајњем случају бити усвојена трочетвртинском већином гласова уговорних страна које су присутне и гласају на седници. За потребе овог члана, "Уговорне стране које су присутне и гласају" значи да присутне уговорне стране гласају за и против. Секретаријат Конвенције ће сваку усвојену измену и допуну саопштити депозитару, који ће их проследити свим уговорним странама на прихватање.

4. Инструменти за прихватање измена и допуна се депонују код депозитара. Измена и допуна усвојена у складу са ставом 3. ступа на снагу за оне уговорне стране које су га прихватиле деведесетог дана након што депозитар прими инструмент за прихватање од најмање две трећине уговорних страна.

5. Измена и допуна ће ступити на снагу за било коју другу уговорну страну деведесетог дана након датума када та уговорна страна депонује код Депозитара свој инструмент о прихватању наведене измене и допуне.

Члан 39.

Усвајање и допуна анекса овог Протокола

1. Свака страна може да даје предлоге за Анекс овог Протокола и може да предложи измене и допуне на Анексе овог Протокола.

2. Анекси ће бити ограничени на листе, обрасце и други дескриптивни материјал који се односи на процедурална, научна, техничка или административна питања.

3. Анекси овог Протокола и измене и допуне на њих предлажу се, усвајају и ступају на снагу у складу са процедуром предвиђеном у члану 38.

ДЕО X: ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 40.

Резерве

У односу на овај Протокол не могу се изразити резерве.

Члан 41.

Повлачење

1. У било ком тренутку у току две године од дана ступања Протокола на снагу за одређену уговорну страну, та уговорна страна се може повући из Протокола давањем писменог обавештења депозитару.

2. Свако такво повлачење ступа на снагу по истеку једне године од дана када депозитар прими обавештење о повлачењу или неког каснијег датума који може бити наведен у обавештењу о повлачењу.

3. За сваку уговорну страну која се повуче из Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације сматраће се да се повлачи и из овог Протокола, а повлачење ступа на снагу од дана њеног повлачења из Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације.

Члан 42.

Право гласа

1. Свака уговорна страна овог Протокола имаће један глас, изузев у случајевима предвиђеним у ставу 2. овог члана.

2. Регионалне организације за економску интеграцију ће, у питањима у оквиру своје надлежности, користити своје право да гласају са бројем гласова који је једнак броју њихових држава чланица које су уговорне стране овог Протокола. Ове организације неће користити своје право гласа уколико било која од њихових држава чланица искористи своје право и обрнуто.

Члан 43.

Потписивање

Протокол ће бити отворен за потписивање од стране свих потписница Оквирне конвенције о контроли дувана СЗО у седишту Светске здравствене организације у Женеви 10. и 11. јануара 2013. године, а након тога у седишту Уједињених нација у Њујорку до 9. јануара 2014. године.

Члан 44.

Ратификација, прихватање, одобрење, формално потврђивање или приступање

1. Овај Протокол подлеже ратификацији, прихватању, одобрењу или приступању од стране држава и формалном потврђивању или приступању од стране регионалних организација за економску интеграцију које су уговорне стране Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације. Протокол ће бити отворен за приступање од дана после датума којим се затвара за потписивање. Инструменти ратификације, прихватања, одобравања, формалне потврде или приступања депонују се код депозитара.

2. Свака регионална организација за економску интеграцију која постаје уговорна страна а да ниједна њена држава чланица није уговорна страна овог Протокола, преузеће обавезе из овог Протокола. У случају организације чије су једна или више држава чланица уговорне стране овог Протокола, организација и њене државе чланице ће одлучивати о својим односима и одговорности за извршавање својих обавеза према Протоколу. У таквим случајевима, организација и државе чланице неће имати право да истовремено остварују права према Протоколу.

3. Регионалне организације за економску интеграцију ће у својим инструментима који се односе на формално потврђивање или у својим инструментима приступања, назначити степен своје надлежности у вези са питањима која се регулишу овим Протоколом. Ове организације ће такође обавестити депозитара, који ће затим обавестити уговорне стране о свим значајним изменама у обиму своје надлежности.

Члан 45.

Ступање на снагу

1. Овај Протокол ће ступити на снагу деведесетог дана након датума депоновања четрдесетог инструмента ратификације, прихватања, одобрења, формалне потврде или приступања код депозитара.

2. За сваку уговорну страну Оквирне конвенције о контроли дувана Светске здравствене организације која ратификује, прихвати, одобри или формално потврди овај Протокол, или му приступа након што су услови за његово ступање на снагу утврђени у ставу 1. испуњени, овај Протокол ће ступити на снагу деведесетог дана од дана депоновања њеног инструмента ратификације, прихватања, одобрења, приступања или формалног потврђивања.

3. За потребе овог члана, ниједан инструмент депонован од стране регионалне организације за економску интеграцију неће се рачунати као додатни оним инструментима које су депоновале државе чланице те организације.

Члан 46.

Депозитар

Генерални секретар Уједињених нација ће поступати као депозитар овог Протокола.

Члан 47.

Аутентични текстови

Оригинал овог Протокола, чије су верзије на арапском, кинеском, енглеском, француском, руском и шпанском језику једнако аутентичне биће депонован код Генералног секретара Уједињених нација.

Члан 3

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије – Међународни уговори”.